

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 9 SEPTEMBER 2025

Vergaderzaal 3

1. Agendacommissie

2. Afgeven Verklaring van geen bedenkingen voor Wieldrechtse Zeedijk 2a - Raadsvoorstel

Voorzitter: Mevrouw Van Engelen
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Ayverdi (DENK)
Dhr. Droog (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Oostenrijk (CDA)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouder: wethouder M. Burggraaf

Overige aanwezigen: mevr. Zijdemans, dhr. Menke

De voorzitter: Goedenavond allemaal, het is iets over 19.30 uur. Ik stel voor dat we snel gaan beginnen. Ik ben Yara van Engelen. Ik ben vanavond jullie voorzitter. En vanavond gaan we luisteren naar een spreker, mevrouw Zijdemans, over de Wieldrechtse Zeedijk 2A, want daar wil een hovenier in. En de raad moet daar nog een ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor afgeven. En daar gaan we vanavond naar luisteren. Maar voordat we dat doen, wij doen altijd eerst een klein voorstelrondje van de raads- en commissieleden, zodat dat op het verslag staat. Ik stel voor dat we dat eventjes gaan doen. Dan begin ik links van mij.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer Oostenrijk: Theo Oostenrijk, CDA.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

De heer Droog: André Droog, ChristenUnie/SGP.

De heer Ayverdi: Emin Ayverdi, DENK Dordrecht.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum van Democratie.

De voorzitter: Dank jullie wel. Dat zijn een hoop partijen die komen luisteren. En mevrouw Zijdemans heeft ook Brian Menke meegenomen. En u kan ook vragen beantwoorden, begreep ik. En er is ook publiek bij, support. Dat is ook altijd heel erg fijn. Welkom ook aan jullie. We gaan 5 minuten luisteren naar de presentatie. En vragen graag daarna. Gaat uw gang, zou ik zeggen.

Mevrouw Zijdemans: Goedenavond allemaal, mijn naam is Josephine Zijdemans. En zoals al gehoord, heb ik mijn partner Brian Menke meegenomen. Wij zijn de bewoners van Wieldrechtse Zeedijk nummer 2. En achter ons gelegen betreft het perceel wat als projectlocatie momenteel speelt voor het vestigen van het hoveniersbedrijf. Gezien de geringe tijd wil ik vragen om er rekening mee te houden dat deze situatie zich al sinds 2019 afspeelt. Dat ik echt maar een hele kleine uitsnede kan laten zien van wat er momenteel speelt en zich al heeft afgespeeld. Ter verduidelijking, de rode pijl, dat betreft het grote vierkante vlak, dat is de projectlocatie voor het vestigen van het hoveniersbedrijf. Ik weet niet of ik het helemaal goed aan kan wijzen, maar hier is de oprit, wat toegang geeft tot het perceel. En het groene perceel arceert ons woonperceel, met hier onze woning. Nog een klein stukje daarop verdergaand, perceel W200 heeft momenteel als hoofdbestemming recreatie. De oprit, perceel W66, heeft momenteel als hoofdbestemming wonen en tuin. Op deze afbeelding is een mooie uitsnede te zien, dat de groene pijl arceert de grens tussen het stiltegebied en de dijk. Dan kunt u zien dat eigenlijk de gehele projectlocatie voor het vestigen van het hoveniersbedrijf binnen het stiltegebied valt. Een kleine toelichting daarop. Wat u wellicht al heeft gezien in de voorbereidingen wordt er door de provincie Zuid-Holland Zuid en de gemeente Dordt gestreefd om binnen het stiltegebied een waarde te hanteren van maximaal 40 decibel. Daarin horen activiteiten, zoals wandelen, fietsen. In ieder geval rustig kunnen genieten van de natuur. En 40 decibel is ongeveer te vergelijken met een rustige woonkamer of een stil klaslokaal. Dit is allemaal meer een beetje ter verduidelijking, ook dadelijk wanneer ik verder ga op de situatie. Dit zijn een aantal waarden die zich ook op het perceel gaan voordoen, waaronder bijvoorbeeld een kettingzaag. Maar eigenlijk nog belangrijker is dat wanneer u kijkt naar een hamer die op een spijker slaat, veroorzaakt dit al een waarde aan 120 decibel. Er zijn voornemens om op het perceel niet alleen een hoveniersbedrijf te vestigen, maar er worden ook dadelijk schuttingdelen geproduceerd. Ik denk dat u zich wel kunt voorstellen dat daar meer bij komt kijken dan alleen een hamer en een spijker. Daarbij heeft mijnheer best een aantal personeelsleden in dienst. Iedere dag zullen er bedrijfswagens geladen en gelost moeten worden, om vervolgens uit te kunnen rijden naar hun werkzaamheden.

En omdat we straks ook naar een stukje van het geluidsrapport gaan, heb ik hierin laten zien dat een auto ongeveer 68 decibel veroorzaakt. Dan een uitsnede van de omgevingsvergunning voor de uitrit, die momenteel bij jullie ter inzage ligt. Daarin staan een heleboel onjuistheden. En om eigenlijk 2 hele simpele voorbeelden daarin te

weergeven, is dat er is opgenomen dat de uitrit 5,5 meter breed zou zijn, terwijl deze daadwerkelijk op zijn breedste punt 16 meter betreft. Daarnaast zijn er natuurlijk een aantal punten volgens de APV getoetst, waaronder er bijvoorbeeld wordt benoemd dat die oprit niet beperkt mag worden in het zicht door bijvoorbeeld een haag. Dan kan ik u vervolgens laten zien dat dit is momenteel hoe de oprit nu is. Zo is die al gemaakt. Daarin zien we dat die 5,5 meter zeer klein is ten opzichte van wat het nu daadwerkelijk is. En op de volgende dia ziet u de tekeningen, zoals ook bij u is voorgelegd, van eigenlijk het complete plan. En daarin is hier te zien dat er een haag gevestigd gaat worden langs de oprit. Hier gaat ook een haag gevestigd worden. En er zullen bomen naast geplant worden. Dat strookt dan eigenlijk ook weer niet met die randvoorwaarden, die volgens de APV zijn getoetst. En nogmaals, dit zijn echt de simpele, concrete voorbeelden die ik zo kan laten zien aan u. Dan een ander stukje uit de vergunning voor de oprit. Hierin wordt duidelijk beschreven dat dit ten dienste zal staan van het hoveniersbedrijf. Echter wanneer we verder in die vergunningsaanvraag gaan kijken, wordt er nergens meer op teruggekomen dat dit bedoeld is voor het hoveniersbedrijf en dat hier bedrijfsmatige activiteiten over en weer zullen plaatsvinden. Terwijl dit juist wel iets heel erg belangrijks is, lijkt ons. Maar voor nu wordt er alleen maar gesproken over het verbreden en het verhogen van die oprit, wat overigens ook al is uitgevoerd, zonder dat hier een vergunning voor was afgegeven. Eigenlijk wordt nu pas de werkzaamheden behandeld voor een eventuele vergunning die al een zeer lange tijd geleden wel zijn uitgevoerd. Dan hebben we hier nog een stukje uit de concept vergunning, waarin bovenin wordt beschreven dat de bestemming wonen en tuin van toepassing is op dit perceel, en ook een archeologische bestemming. Er wordt vervolgens alleen maar aandacht besteed aan waarom dit wel binnen het archeologische aspect zou passen, maar niet binnen de bestemming wonen en tuin, terwijl juist ook dit weer veel belangrijker is dan dat archeologische aspect. Vervolgens hebben we een stukje uit het geluidsrapport gepakt. Dit is opnieuw ingediend als nieuwe ingediende stukken, want er zijn voorheen al andere geluidsrapporten voor deze vergunning ingediend. En er wordt beschreven in het rapport dat eigenlijk de geluidsnorm niet gehanteerd kan worden ten opzichte van de gevels van de omliggende woningen, zowel die van ons als die van onze overburen. Er wordt momenteel uitgegaan van een bronvermogen van 65 decibel. En dat wordt dan gehangen aan bijvoorbeeld een voertuigbeweging van een optrekkende vrachtwagen, terwijl in reeds eerder ingediende rapporten hingen hier veel hogere bronvermogens aan. Waarom deze bronvermogens momenteel zo verlaagd zijn in de aanvullende stukken, dat is voor ons een groot vraagteken. Dat kan ik u ook niet vertellen. Wat vervolgens dan aan deze tekst nog meer merkwaardig is, dit is het stukje uit het concept voor de vergunning met betrekking tot de oprit. En dit is precies hetzelfde stukje tekst, maar dan uit het concept voor echt het vestigen van het bedrijf. Alleen blijktbaar is er tijdens het opstellen van het rapport een opmerking niet weggehaald, waar wel uit blijkt dat de waarde ten opzichte van die gevels met betrekking tot geluid echt wel een probleem vormen en dat er ook iets van een stuk tekst uit dit rapport is weggelaten.

Wanneer wij dit zien, vragen wij ons wel af, wat voor belangrijke informatie is er weggelaten en waarom en horen wij dit niet allemaal alsnog te weten? En dit is een uitsnede van het reeds eerder ingediende geluidsrapport. Hier hangen ze zelf ook al bronvermogens aan personenwagens en aan bedrijfswagens. Die liggen al vele malen hoger als het bronvermogen wat in de nieuwe ingediende stukken aan die vrachtwagen wordt gehangen. En sterker nog, in het reeds eerder ingediende rapport is hetzelfde

voorbeeld met betrekking tot die vrachtwagen gebruikt. Alleen hanteerde men toen wel een waarde van 108 decibel. Wij zijn een beetje zoek met hoe dat het dan ineens kan dat die vrachtwagen veel minder geluid zou produceren? En of het überhaupt wel representatief is ten opzichte van een vrachtwagen, omdat een personenauto natuurlijk al boven deze waarde uitkwam.

De voorzitter: Ik breek even in omwille van de tijd, want u heeft een hele heldere, goede presentatie. We zitten ondertussen op het dubbele van de 5 minuten. De vraag om het toch een beetje af te gaan ronden, als het kan.

Mevrouw Zijdemans: Mag ik dan nog een hele belangrijke dia ertussenuit pakken? Het hoveniersbedrijf wordt toebedeeld in een milieucategorie 3.1. Hier horen richtafstanden van 50 meter bij. En in uitzonderlijke gevallen wordt het verkleind naar 30 meter. Het betekent ook dat dit valt onder een bedrijf wat wordt bestempeld als een kleine tot middelgrote industrie. En gezien ik in de voorgaande dia's heb laten zien dat we het ook nog eens hebben over een stiltegebied, is dit wel een flinke verzwaring. Plus er wordt alleen maar vergeleken met de recreatieve bestemming en niet met dat het hoveniersbedrijf daadwerkelijk onder de milieucategorie 3.1 valt. Ik vind het helaas dan heel erg jammer van de tijd, maar ik wilde u graag nog laten zien dat de afstanden ten opzichte van de oprit en onze woning eigenlijk heel klein zijn. Onze voortuin heeft een afstand van 0, onze gevel van 15 meter en die van onze overburen zit op een kleine 7 meter. En ten opzichte van waar het hoveniersbedrijf gevestigd gaat worden, gaat het ook niet de 50 meter aan richtafstand behalen. En als laatste wil ik eraan toevoegen dat dit is maar zo'n klein stukje van het rapport wat ik heb kunnen behandelen, heb kunnen laten zien, maar eigenlijk al die rapporten die zijn ingediend, staan zoveel onjuistheden en telkens verschillende dingen. En een geluidsdeskundige die wij zelf het rapport ook hebben laten doornemen, die heeft ook aangegeven dat dit rapport niet klopt en dat ook de bronvermogens die zijn gebruikt niet correct zijn. En daarbij zijn er inmiddels 2 voorzieningenrechtvaarders die hebben gezegd dat dit plan geen stand kan houden. En vervolgens is in de bodemprocedure dit ook uitgekomen en is de vergunning die afgegeven was momenteel vernietigd. En daarom ligt dit plan wederom weer bij u voor, maar helaas nog steeds met een boel onjuistheden.

De voorzitter: Ik denk dat u een heel helder beeld heeft geschept in die korte tijd. Heeft u goed gedaan. We gaan over op de vragen van de commissie. Nog één ding even, zodat we ook procesmatig gewoon even voor de commissie op de hoogte zijn, dit gaat om de ontwerpverklaring. En daarna komt er ook nog een zienswijzetermin. Stel dat de raad deze verklaring vaststelt, dan is er daarna ook nog ruimte voor zienswijzes op dit plan, voordat hij definitief wordt vastgesteld, met die kennis, geef ik u mee. Wie heeft er een vraag voor de inspreker, insprekers? De heer Stolk, VSP.

De heer Stolk: Ik vraag mij af, als ik zo kijk, is dat binnendijs of is dat buitendijs? Dat zou ook kunnen zijn dat er eigenlijk een verordening is dat er niet gebouwd mag worden in de buitenpolder? En we gaan hier wel een gebouw neerzetten. En wordt zelfs, wat je aangeeft, klein of middel industriegebouw. Ik vraag me af hoe jullie er dan zelf tegenaan kijken. Wat moet er nu gebeuren om dit tegen te houden?

De voorzitter: Even voor de microfoons, er kunnen er maar twee tegelijk aan, anders gaat die knipperen. Nu sta je aan.

De heer Menke: De verklaring van geen bedenkingen niet afgeven.

Mevrouw Zijdemans: En ik denk dat het ook raadzaam is dat er echt aandacht wordt besteed aan de stukken die zijn ingediend. Want voor nu zijn deze, naar mijn mening, niet zorgvuldig genoeg doorgenomen. En daarom ontstaat er misschien ook geen goed beeld van wat er zich afspeelt.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Zijn er nog andere vragen uit de commissie? De heer Oostenrijk. Ik ga even naar de heer Oostenrijk eerst.

De heer Oostenrijk: U heeft gesproken over die inrit, die in feite volgens u illegaal zou zijn. Wanneer is die nieuwe versie van die inrit aangebracht?

Mevrouw Zijdemans: De exacte tijd weet ik niet meer, maar ik gok op twee, drie jaar geleden? Het is al enige tijd geleden. Maar op de oude foto's kunt u nog zien dat in de oude situatie was die heel klein.

De heer Oostenrijk: Maar was dat in de periode dat eigenlijk de aanvraag al liep? Want dan krijg ik wel of niet een relatie met wat de aanvrager nu toen al misschien van plan was.

Mevrouw Zijdemans: De aanvraag met betrekking tot het vestigen van een hoveniersbedrijf op perceel W200, dat liep. Maar daarin was in het totaalplaatje de oprit meegenomen. En toen vervolgens is deze naderhand, nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd, pas uit elkaar getrokken als twee aparte vergunningen.

De voorzitter: Die is helder. Ik ga eerst naar mevrouw Kamphuis van de SP. En dan naar de heer Groenewege van Partij voor de Dieren. Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ten eerste wil ik jullie bedanken voor het inspreken. Wat ik me afvraag, als de vrachtwagen aan komt rijden en er komt toevallig nog een vrachtwagen aan, kunnen ze makkelijk die draai maken of zit u dan in een gevarezone?

Mevrouw Zijdemans: Dan belandt de vrachtwagen wellicht bij ons in de voortuin. En als die omkiept, ligt die door ons tuingebouw en misschien door onze gevel heen, want het is heel kort op elkaar. Er is geen ruimte om elkaar daar te passeren, in ieder geval.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Ik heb de stukken een beetje doorgenomen. En het viel me op dat allereerst het in tegenspraak is met de omgevingsvisie over bouwen in de polder. Maar toch heb ik ook in de stukken gelezen dat u vindt dat het college heel erg meedenkt met de ontwikkelaar. Dat het college dit koste wat kost eigenlijk gerealiseerd wil krijgen op deze locatie. Heeft u enig idee waarom het college dat wil?

Mevrouw Zijdemans: Ik durf daar geen keihard antwoord op te geven. Wat ik wel merk, tenminste als ik het zelf goed heb begrepen, is de Omgevingsdienst het uitvoerende orgaan eigenlijk van u. En op een of andere manier zijn hun heel welwillend in dit hele plan. Ik heb wel ooit eens helemaal aan het begin, echt in 2019, een persoonlijk gesprek

gehad met een ambtenaar die aangaf Baan Hofman te kennen. En dat hij mij kon verzekeren van het feit dat dit hoveniersbedrijf niet zou gaan uitbreiden. Omdat ik daar toen angstig voor was, dat er een gigantisch bedrijf zou komen. En vervolgens heeft deze mijnheer ook aangegeven dat er eigenlijk nooit echt naar een bestemmingsplan wordt gekeken, tenzij iemand van buitenaf daar commentaar op maakt. En eigenlijk vanaf dat punt zijn er een heleboel dingen voorgevallen, waardoor wij een beetje het gevoel hebben gekregen dat er niet naar ons wordt geluisterd en wel naar de aanvrager. Plus dat de vorige eigenaar van dit perceel drie verschillende plannen heeft ingediend voor een kleinschalige woning. Echt een kleinschalige woning ten opzichte van wel een recreatief bedrijf. En die zijn alle drie afgewezen. En toen is ze ook gaan verhuizen. En dan zou nu het complete perceel bebouwd gaan worden met een bedrijfsloods, een bedrijfswoning. Iedere dag heel veel verschillende verkeersstromen, terwijl de Landbouwweg juist is aangelegd gelegd om die dijk verkeersluw te maken. En dan zouden we hem nu weer gaan verzwaren. Dat zijn allemaal wel dingen waardoor wij denken, hoe kan dit?

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Er staat ook nog een vraag open van de heer Den Heijer van de Dordtse VVD. Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Allereerst dank voor de heldere uiteenzetting. Er wordt een hoop duidelijk, nog naast de stukken die we tot ons ter beschikking hebben. Ik merk ook op dat u hier al heel lang mee bezig bent. Eigenlijk echt in vast heeft gebeten, veel gesprekken heeft gevoerd. Ik hoor rechterlijke uitspraken voorbijkomen. Dat zal ook met uw persoonlijk veel doen. Daar ben jij veel mee bezig. Dat kan niet anders. Tegelijkertijd brengt me dat ook bij de vraag, wat is voor uzelf een acceptabele uitkomst? Heeft u ook bijvoorbeeld met de aanvrager op dit moment daar contact over, of alleen met de gemeente of de Omgevingsdienst? En wat zijn uw beelden daarbij? Daar ben ik vooral benieuwd naar.

Mevrouw Zijdemans: Daar ben ik heel eerlijk in, met de Omgevingsdienst kan ik niet praten. Ik heb daar heel veel pogingen tot gedaan, inclusief helaas met ook een advocaat achter ons, maar dat heeft geleid tot niks. Met de aanvrager hebben we van begin af aan helemaal aan de tafel gezeten. Toen hebben we aangegeven, we zijn er niet zo heel erg blij mee dat er een bedrijf hier achter komt. Maar goed, laat ons anders een buffer creëren, zodat we daar minder last van zullen hebben. Dat was allemaal niet mogelijk. We hebben echt meerdere pogingen gedaan om er onderling uit te komen, maar dat gaat gewoon niet lukken.

De partij achter ons, die heeft zich ook vastgebeten in zijn plan en die houdt hier voet bij stuk bij. En wij weten niet zo goed meer wat we moeten doen. Overigens wordt het perceel ook al geruime tijd in het verlengde nu al gebruikt voor het hoveniersbedrijf. En de Omgevingsdienst wil hierin gewoon niet handhaven. Als ik bel, als ik ze persoonlijk aanspreek, er is niks voor mij qua hulp.

De heer Den Heijer: Een vervolgvraag. Concludeer ik daaruit, uit uw woorden, dat er op dit moment ook geen contact meer is met de aanvrager, met het hoveniersbedrijf, waar u over spreekt?

Mevrouw Zijdemans: Nee, wij hebben inmiddels geen contact meer met die beste mijnheer, want die heeft ons inmiddels ook al geprobeerd te onteigenen van onze grond. Hij heeft de strook grond van onze voortuin al in zijn oprit getrokken. En dat betreft deze strook. En inmiddels heeft de rechtbank die gelukkig wel weer teruggegeven aan ons. Maar daarmee is er tussen onze percelen aan de achterzijde ook nog eens een sloot, die voorheen altijd gedeeld werd. En nu probeert mijnheer ook dat stuk, inclusief een stuk van onze tuin, af te nemen. Daar lopen helaas ook nog rechtszaken tegen. Maar dat gebruikt hij als drukmiddel. Dat heeft hij ook eerlijk aangegeven. Als wij ons commentaar op zijn hoveniersbedrijf laten vallen, dan mogen wij onze grond houden. Maar wanneer wij dit niet doen, is hij niet bereid om een overeenstemming te treffen door bijvoorbeeld te zeggen, we delen die sloot, zoals voorheen. Maar ik heb aangegeven, sorry, ik laat me niet chanteren. Dan zaag ik nog liever een stuk van mijn perceel af. En tot zover zitten we daar nu weer te wachten tot het volgende hoger beroep. Er lopen volgens mij nog momenteel een stuk of vijf rechtszaken die nog voor moeten komen. En we hebben er ook al vijf gehad.

De voorzitter: Mooi. We hebben nog tijd voor een korte vraag. En ik zie dat mevrouw Pichel de beurt wilde. Gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb even een vraag over iets in het antwoord wat u net zei, op de vraag van de heer Groenewege. En dat was dat u zei dat er weinig rekening leek te worden gehouden met het bestemmingsplan, behalve wanneer iemand erom vraagt of een opmerking erover maakt. Kunt u dat even verduidelijken, want ik ben wel benieuwd waar dat is en waar we dat kunnen verifiëren.

Mevrouw Zijdemans: Ik weet niet of het helemaal correct is om echt iemand daar persoonlijk bij de naam van te noemen. Maar destijds is de aanvrager van het hoveniersbedrijf in gesprek gekomen met een ambtenaar van de gemeente Dordt. Dat was ook hier in dit gebouw. Die heeft toen tegen die mijnheer gezegd, ga je plan maar indienen, want dat komt wel goed. We doen het in eerste instantie onder het mom van een kwekerij, want dat zou passen bij de bestemming. En dan voegen we in het latere traject slash hoveniersbedrijf eraan toe. Want als het er eenmaal zou staan, dan zou het ook zo gebruikt mogen worden. Daarop ben ik samen met iemand van Kubiëk ... Dat is iemand die zich specialiseert in ruimtelijke ordening. Die is toen met mij samen in gesprek gegaan met die ambtenaar. En daartoe hebben wij toen ook in dat gesprek aangegeven, maar wat als het hoveniersbedrijf gaat groeien? Hoe gaat het dan met de overlast en de verkeersdruk, et cetera?

En toen gaf die mijnheer aan dat hij Baan Hofman al een tijdje kent en dat die geen voornemens heeft om te groeien. En dat overigens betreft het bestemmingsplan daar nooit zo naar wordt gekeken, tenzij er echt van buitenaf commentaar wordt gegeven met, maar dit mag niet, want in het bestemmingsplan staat zus of zo. En daar waren wij wel al mee begonnen. En die mijnheer heb ik daarna ook nooit meer gezien in heel de ... Want toen ging het over op de Omgevingsdienst. En eigenlijk liggen we sindsdien in strijd met de Omgevingsdienst.

De voorzitter: Nu sta ik aan. Dank u wel voor het antwoord. We moeten naar een afronding. Maar zo meteen na de commissievergadering, mochten er nog vragen zijn, kunt u volgens mij mevrouw Zijdemans en de heer Menke altijd nog aanspreken, want

het komt over alsof jullie heel goed in de materie zitten. Eventjes voor de commissie, ik hoor net van de griffier dat er naast het inspreken eigenlijk ook nog beeldvormende onderwerpen hierover waren aangedragen. Twee vragen. En eigenlijk was het de bedoeling geweest dat vanavond een grotere beeldvormende sessie was geweest met de spreker en nog die beeldvormende vragen eraan. En wij gaan nu natuurlijk een conclusie trekken, wat willen we nog verder met dit onderwerp? Ik geef jullie even mee dat die beeldvormende vragen er nog liggen. Dat ligt nu misschien het meest voor de hand, maar het is natuurlijk aan u om te kiezen. Die hadden geen meerderheid. Dat is nog wel ... Maar ik moest het er wel even bij zeggen. De heer Groenewege, heeft u een idee van hoe nu verder?

De heer Groenewege: Wat zijn die vragen? Zouden die ook schriftelijk beantwoord kunnen worden, en dat we nu naar een oordeelsvorming gaan en dan dat meenemen? Ik weet niet of dat kan?

De voorzitter: Dat zijn vragen, die kunnen schriftelijk beantwoord worden. En dan kunnen we aan de hand daarvan een oordeelsvormende sessie hierover doen. Is er meer behoefte aan een oordeelsvormende sessie? Ik zie één, twee ... De heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, er zijn natuurlijk naar aanleiding van de presentatie tal van vragen naar boven gekomen, waarbij je kunt afvragen of het toch niet handiger is om daar een tussenschakel in te bouwen. Want ik heb wel sterk de behoefte om eerst een reactie te krijgen op alle vragen die nu naar boven zijn gekomen.

De voorzitter: En u zou dat liever in echt een vergadering doen dan alleen schriftelijk?

De heer Oostenrijk: Ja. En dan ook met de wethouder erbij.

De voorzitter: Een beeldvormende sessie met de wethouder erbij. Is dat mogelijk? Beeldvorming is wel ambtelijk. Kijk, de wethouder, het college kunnen we pas aan de tand voelen tijdens de oordeelsvormende sessie. U kunt natuurlijk ook zeggen, ik ga al mijn technische vragen vooraf schriftelijk stellen. En dan die oordeelsvormende commissie ga ik zitten hoe het zit met de insteek van het college. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik stel vast ook, voorzitter, dat er vijf gerechtelijke procedures op dit moment lopen. Ik denk ook dat dat wat de heer Oostenrijk terecht opmerkt, dat wat hier voorgevallen is, dat we dat even willen laten bezinken en ook op zijn minst even in ons onze fractie willen bespreken. En ik denk dat het verstandig zou zijn om beeldvormend ook, ook in het kader van objectivering, met elkaar vaststellen waar het hier precies over gaat, de inbreng hierover gewisseld is, om dat ook te doen.

De voorzitter: En ik zie eigenlijk alleen maar instemmend geknik. Mevrouw Vermeulen, nog wat toevoegen? Dat kan denk ik daarna wel. Even kijken, geven we de vergadering vorm via de agenderingstool, mocht u nog iets willen aanleveren? Allemaal voor iedereen helder?

De heer Stolk: Voorzitter, ik zit toch ook met de gedachte, wat Rolin zei, daar kan ik het helemaal in vinden. Maar het gaat hier ook om juridische zaken. En daar heb ik het natuurlijk moeilijk mee. Want we kunnen wel in een beeldvorming gaan praten, maar ik denk dat er heel belangrijke feiten naar voren zijn ...

De voorzitter: Daarom wil ik voorstellen dat het misschien toch handig is dat we als commissie de agenderingstool gebruiken, want dan kunnen we namelijk de griffie meegeven wat wij willen zien in die beeldvormende sessie.

Mevrouw Vermeulen: En voor de doorloop is het ook mogelijk, er zijn al vragen gesteld en er is volgende week ook nog ruimte op het dagschema, het is ook een overweging, om hem gewoon direct volgende week in te plannen en vragen te e-mailen. Want de vragen die zijn gesteld, zijn, hoe is het proces gegaan van participatie? Gewoon vragen die naar aanleiding van deze sessie zouden kunnen opkomen logischerwijs. Voor de doorloop kan ik ook nog achter het advies staan van, doe het niet via de tool, maar gewoon mailen en zo snel mogelijk.

De voorzitter: Met de tool zit er nog een week tussen. Dus vragen mailen. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Steun voor dit voorstel, met daarbij wel aan toegevoegd dat er hier sprake is van een procedure van wensen of bedenkingen. En dat er daarnaast een aantal zaken onder de rechter ligt op dit moment. Dat betekent dat je over de zaken die niet onder de rechter liggen met elkaar hier het gesprek over beeldvormend zou kunnen voeren. Wat mij betreft kan het ook over zaken die wel onder de rechter liggen. Maar dan zou je vervolgens in de oordeelsvorming met elkaar in de knoei komen, omdat je dan het gaat hebben over iets wat onder de rechter ligt en waar ook gewoon een uitspraak over gedaan moet worden. Ik denk, als we daarin met elkaar dat ook zorgvuldig kunnen doen, dan zal dat gesprek ook op basis van de insprekbijdrage het maximale effect hebben.

De voorzitter: Dat is een hele duidelijke opheldering. Omwille van de tijd ga ik dan nu concluderen dat we vragen schriftelijk inleveren en dan volgende week gelijk een beeldvormende sessie hierover doen. En dat we met zijn allen voorzichtig en helder omgaan met, wat is juridisch en wat kan eventueel politiek worden?

De heer Stolk: Toch nog even kort aan de mensen, is er zicht in die procedure wanneer daar een antwoord op komt?

Mevrouw Zijdemans: De vergunning is door de rechtbank al vernietigd. En nu wordt er voortborduurd op een soortement van afgewezen vergunning met betrekking tot die oprit. En daarvoor zijn nu bij jullie nieuwe stukken ingediend, om dit alsnog vergund te krijgen. Maar in principe ligt er momenteel helemaal niks. Dat komt nog voor de rechter, omdat er wordt geen nieuwe beslissing genomen door de Omgevingsdienst. En om die reden gaat dat nog een keer voor de rechtbank komen.

De voorzitter: Er is inderdaad een nieuw voorstel wat bij ons ligt. Iedereen hartelijk dank. Vooral de sprekers. Het was heel duidelijk. En ik sluit hem bij deze af, want we moeten echt door naar de volgende vergadering. Fijne avond.

Mevrouw Zijdemans: Maar mag ik wel even voor mij weten, hoe gaat het nu verder? Want ik hoor jullie het over volgende week. Hebben wij daar nog iets in ...

De voorzitter: Volgende week hebben wij een, dat noemen we een technische of beeldvormende sessie. En dan gaan we eigenlijk meer kennis inwinnen over dit onderwerp. Jullie kennis hebben we nu allemaal binnen. Dat is heel erg fijn. En dan krijgen we ook vanuit het ambtelijk orgaan wat informatie mee. En we kunnen van alles opvragen, als we juridisch nog dingen willen weten. Volgende week gaan we nog geen keuzes maken. Dat is pas daarna.

Mevrouw Zijdemans: Bedankt.

De voorzitter: De heer Groenewege, kan het binnen een halve minuut?

De heer Groenewege: Ja. Zitten deze mensen ook aan tafel volgende week om eventueel vragen te beantwoorden die dan ontstaan? Ik zou zeggen, ja.

De voorzitter: Als de commissie dat graag wil, dan kan dat.

De heer Oostenrijk: Voorzitter.

De voorzitter: Het is allemaal maatwerk.

De heer Oostenrijk: Dan procedureel. Dan wordt het een rare, beeldvormende vergadering. Het is voor mij één van tweeën. In de tijd van de vergadering kan je het wel splitsen. Opnieuw vragen stellen. Maar we moeten niet de discussie helemaal door elkaar laten lopen.

De voorzitter: Dan zonder insprekers. Dan stel ik voor dat jullie elkaar buiten de vergaderzaal vooral opzoeken.

De heer Groenewege: Dat is niet de conclusie. Volgens mij zegt de heer Oostenrijk, het kan na elkaar.

De voorzitter: Dat kunnen we ook doen. Dan krijgen we een soort tweede sessie van vanavond. Krijgen we een tweede vragenronde.

De heer Oostenrijk: We krijgen niet een tweede sessie. We starten dan met, laten we zeggen, nadere vragen aan de inspreker, die afronden en vervolgens die beeldvormende sessie.

De voorzitter: Dat klopt.

De heer Groenewege: Andersom, zou ik zeggen.

De voorzitter: Of andersom. Eerst de beeldvorming en dan nog een tijdslot voor beantwoorden van vragen aan de insprekers. Mevrouw Vermeulen, staat dat in het verslag? Dan is dat de conclusie. Daar komt de griffie zo meteen bij jullie op terug. Maar ik moet nu echt de vergadering hier afsluiten, want we gaan naar het volgende onderwerp. Dank u wel allemaal. En een hele fijne vergaderavond nog.

3. Andere financieringsmethodiek verduurzaming maatschappelijk vastgoed - Raadsvoorstel

Voorzitter: Mevrouw Van Engelen
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder T. de Jonge

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Bos, dhr. Van Calis

De voorzitter: Lieve collega's, mensen, commissieleden, raadsleden, het is 20.10 uur. Excuses voor het uitlopen. We hadden hiervoor ook een belangrijk onderwerp. Maar we gaan door naar het volgende verzoek, iedereen die hier moet zijn lekker te gaan zitten en iedereen die andere dingen wil bespreken dat eventjes op de gang te doen. Doeg. Fijne avond. Welkom allemaal. Ik ga zo toelichten waarom we hier zijn. Maar voordat we dat doen, doen we eerst even een namenronde voor het verslag. Mijn naam is Yara van Engelen. Ik ben de voorzitter. En ik ga links van mij verder.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De heer Bos: Jeroen Bos, ambtelijke ondersteuning.

De heer Van Calis: Peter-Willem van Calis, ook ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw De Jonge: Tanja de Jonge, wethouder.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De voorzitter: Dank u wel. Over het raadsvoorstel andere financieringsmethodiek verduurzaming maatschappelijk vastgoed zijn wat technische vragen binnengekomen, waaronder ... Er is nog iets.

Mevrouw Boom-Vos: Meer een technische vraag. Is er wel genoeg quorum? Gaat het per partij of per zetel?

De voorzitter: Ik dacht dat het ... Voor een beeldvormende vergadering is er geen quorum nodig. Dat is heel erg fijn. Ik dacht, omdat mevrouw Boom het vroeg, was ik gelijk van mijn à propos, want u zit altijd heel goed in de regels. Ik denk, toch even checken. Er zijn wat vragen binnengekomen, van onder andere VVD en Beter voor Dordt, over de financieringsmethodiek voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Want we hebben ingestemd al met een fonds en er ligt nu ook een voorstel om op een andere manier dat nog verder te financieren. En daar krijgen we vanavond informatie over via een presentatie van de heer Bos en de heer Van Calis. Mijn voorstel is om eerst de presentatie even helemaal af te luisteren en vervolgens vragen te stellen. Kunnen jullie het daar allemaal mee eens zijn? Ja. Dan geef ik het woord aan de heer Bos.

De heer Bos: Dank u wel. De vragen, die zijn ook in de presentatie opgenomen, volgen in het tweede deel. Laten we nu de presentatie maar even kort doorlopen. Nog even een terugblik waar we ooit begonnen zijn met de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed en waar we nu staan. 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met de Agenda 2030, waar een onderdeel was het revolverend fonds voor de verduurzaming van het vastgoed. Daarna hebben we twee raadsvoorstellen ingediend. In de eerste tranche een aantal gebouwen. In het tweede ook. Die gebouwen zijn in uitvoering. En nu ligt er een voorstel om een andere financieringssysteem te gaan hanteren voor de resterende panden. En dat gaat dan om het verduurzamen van de bestaande portefeuille.

We verduurzamen onze eigen portefeuille enerzijds door het afstoten van vastgoed, anderzijds door vervangende nieuwbouw en grote renovaties. Bijvoorbeeld het Dordthuis nu. En een derde tranche is het verduurzamen van de bestaande portefeuille. En daar gaat dit voorstel over. Dit alles met de ambitie om in 2040 klimaatneutraal te zijn. En voor de gebouwen betekent dat gasloos en CO₂- en energieneutraal. We werken nu met een revolverend fonds. Bij de Agenda 2030 is daar akkoord op gegeven. En dat paste toen ook in de uitvraag waar de grotere investeringsbedragen zijn gereserveerd voor langjarige projecten. Voordeel verder is dat je met eenmalige middelen, het eenmalig beschikbaar stellen van het fonds, langetermijndoelen kan realiseren. En het idee was om met de besparingen die we realiseren weer nieuwe projecten te financieren. Je betaalt geen rentekosten. Je kan positief renderende projecten salderen met projecten die zich minder snel terugverdienen. En de geplande onderhoudswerkzaamheden gebruiken we om een deel van de kosten te dekken. Dan blijft dat bij het nieuwe systeem hetzelfde. We werken inmiddels sinds '21 met dit fonds. Het heeft ook nadelen. En dat zijn deze. Het fonds vult zich wat langzamer dan we hadden gepland. Dat komt enerzijds door de systematiek. Je moet heel lang sparen eigenlijk om weer nieuwe projecten te kunnen financieren.

De voorzitter: Er is toch een vraag tussendoor. En ik denk dat het echt een verhelderingsvraag is om het te kunnen volgen. Ik ga toch even het woord aan de heer Groenewege geven.

De heer Groenewege: Ik weet niet of het mag. Maar op de vorige slide zei u dat de ambitie was om in 2040 klaar te zijn met de verduurzaming van gemeentelijke panden. Ik heb uw presentatie bij het raadsvoorstel tweede tranche erbij gepakt. En daar staat in dat de looptijd van het revolverend fonds tot 2050 is. Hoe zit dat?

De heer Bos: De looptijd van het fonds was inderdaad tot 2050. Dat klopt. Alleen er is door de raad ook de Routekaart Klimaatneutraal 2040 vastgesteld. Met die ambitie ligt dit voorstel ook voor. Het klopt, het revolverend fonds was gebaseerd op een termijn van 2050. Dat is in '21 zo besloten.

De voorzitter: Nu drukt u hem juist uit. U mag weer verdergaan.

De heer Bos: En het voor- en nadeel zit ook in het voorstel. Maar het belangrijkste is eigenlijk dat, en dat probeer ik op deze slide uit te leggen met een voorbeeld, hoe werkt het revolverend fonds? Dit is links in het plaatje een voorbeeld waar we een bedrag van 1,5 miljoen beschikbaar stellen voor de verduurzaming. Dat levert besparingen op. Die besparingen gaan elk jaar weer in het fonds. En uiteindelijk heb je dan genoeg gespaard om weer een investering te doen. En in dit geval hebben we gezegd, dat is dan ook 1,5 miljoen. En vervolgens draagt die ook bij aan de besparingen en zie je dat je, dat is dan de zwarte lijn, sneller het fonds gaat vullen. Met het revolverend fonds, hoe meer projecten je gedaan hebt, hoe sneller het fonds uiteindelijk gaat vullen. Maar in het begin vult het fonds zich redelijk traag. En dat beperkt ons nu in de uitvoering van de projecten die nog moeten komen. Daarom wordt er nu een kapitaallastensystematiek voorgesteld. Dat is eigenlijk gewoon de systematiek die wij als gemeente veel gebruiken voor investeringen. We activeren de investering.

En elk jaar moeten we kapitaallasten betalen voor die investering, rente en afschrijving. En die rente en afschrijving die moeten de energiebesparing ... Of eigenlijk andersom. De besparingen van energie moeten de kapitaallasten dekken. Dat zie je in het rechterplaatje. In dit geval zijn de besparingen groter dan de kapitaallasten. De oranje balkjes zijn wat hoger. En het voordeel van de kapitaallastensystematiek is dat je niet meer afhankelijk bent dat het fonds gevuld is. Je kan op elk moment weer een nieuw project starten. Zolang de kapitaallasten de besparingen dekken, kun je dat gewoon uitvoeren. En we willen dan het fonds ... Want de projecten die in het fonds zitten, die lopen al. Die brengen straks ruim 5 ton geloof ik aan besparingen op. Die besparingen willen we dan gebruiken om projecten te dekken die niet helemaal door de energiebesparing betaald kunnen worden.

De voorzitter: Een verhelderende vraag mag. Mevrouw Boom. Even uw microfoon.

Mevrouw Boom-Vos: Sorry. In de vorige sheet zegt u dat er meer besparingen zijn dan kapitaallasten, maar op de volgende sheet zijn er meer kapitaallasten dan besparingen. Hoe kan dat?

De heer Bos: In dit voorbeeld zijn we uitgegaan van een besparing van, even kijken, wat staat er, 15 jaar terugverdiensijd. Dat betekent een jaarlijkse besparing van 1,5 miljoen, gedeeld door 15. Zeg ik dat goed? Een ton per jaar. En omdat de afschrijftermijn van de kapitaallasten 25 jaar is, blijven de besparingen hoger dan de kapitaallasten. Dit is een voorbeeld in de volgende sheet om aan te geven hoe die bijdrage uit het fonds komt. En dit is een voorbeeld waar we een langere terugverdiensijd hebben. Hier is 25 jaar genomen. En dan zie je dat de kapitaallasten de energiebesparingen niet dekken en dat je een kleine bijdrage uit het fonds nodig hebt om te zorgen dat een en ander kostenneutraal verloopt.

De voorzitter: Er is nog een verhelderende vraag van mevrouw Van Vugt. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. U zei, zolang de kapitaallasten de besparingen maar dekken. Is het niet net andersom? Want daar raakte ik in verwarring.

De heer Bos: Nee, de besparingen moeten de kapitaallasten dekken.

De voorzitter: Nog een verhelderende vraag. Ik snap het wel hoor, jongens. En de heer Bos kan het prima beantwoorden. Geen probleem. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Wat mij opvalt tussen de twee grafiek op de vorige slide, is dat de investeringen ook heel anders zijn getimed. En ik weet niet of dat een eerlijk beeld geeft. Want bij de kapitaallasten zijn de investeringen natuurlijk evenredig verdeeld. In de fondssystematiek doe je ze allemaal in het eerste jaar. Maar wat als je ze in de fondssystematiek evenredig verdeelt, hoe verandert het beeld dan?

De heer Bos: Ik weet niet of ik de vraag helemaal begrijp. In het linker plaatje ... Beide plaatjes geven een investering in jaar 1 weer van 1,5 miljoen. En vervolgens na 15 jaar een nieuwe investering van 1,5 miljoen. Dat is in beide plaatjes het uitgangspunt.

De voorzitter: Toch nog een ...

De heer Groenewege: Ik had nog een tweede vraag. Want bij het linkse, bij de oude systematiek gaan alle besparingen in een fonds. Dan heb je gewoon een pot geld op een gegeven moment. Waar gaan de besparingen heen in de nieuwe systematiek?

De heer Bos: In de nieuwe systematiek, de jaarlijkse besparingen moeten de kapitaallasten dekken. Die worden dan elk jaar gereserveerd om de ... De besparingen worden elk jaar gerealiseerd om de kapitaallasten te dekken. Dat gaat per jaar

De heer Groenewege: En wat is dan wat overhoudt?

De heer Bos: Dan gaat dat terug naar de stad. Dat zit in het grote plaatje. Dat is het nadeel van de kapitaallastensystematiek, dat je niet een extra potje hebt om mee te sparen.

De voorzitter: De heer Bos, volgens mij kunt u nu verder.

De heer Bos: Dit plaatje geeft weer een project waar de besparingen onvoldoende zijn om de kapitaallasten te dekken en is er een bijdrage uit het fonds nodig. En dat is heel kort wat er in het voorstel staat.

De voorzitter: Er komen meer vragen op. We zijn aan het einde van de presentatie. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Er worden twee verschillende methodes gepresenteerd. Welke wordt nu gehanteerd voor de kapitaallastensystematiek die in het raadsvoorstel zit? Maar in de kapitaallastensystematiek geeft u twee voorbeelden, hoe u verwacht dat de investeringen gaan en hoe u verwacht dat de besparingen gaan lopen. Daar heb ik ook nog wel een paar vragen over. Maar bij deze methode verwacht u dat u meer kapitaallasten heeft. Dus dat u nog wat uit het oude revolverend fonds moet halen. In de vorige sheet geeft u een ander voorbeeld. Wat zijn nu de uitgangspunten voor de kapitaallastensystematiek? Of kan je dat nog niet doen, omdat je eerst je tranches moet gaan doen? En dan zou ik graag willen weten, wanneer komen die tranches dan?

De heer Bos: De nieuwe methode die we voorstellen, is eigenlijk ... Het is geen combinatie, maar het is en, en. We gebruiken de kapitaallastensystematiek voor nieuwe projecten. Niet voor alle nieuwe projecten zal de energiebesparing zo hoog zijn dat we de kapitaallasten daarmee kunnen betalen. Voor die projecten komt er jaarlijks een bijdrage uit het fonds om dat verschil tussen kapitaallasten en energiebesparing ... Om dat gat wat er is te dichten. Dat is de systematiek die we voorstellen. En omdat we in het fonds voor tranche 1 en tranche 2 jaarlijks 6 ton aan besparingen halen, hebben we jaarlijks 6 ton om die gele stukjes te voldoen.

De voorzitter: Dan een vraag van mevrouw Van Vugt, CDA. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. De onrendabele top wordt gedekt vanuit dat fonds wat nu bestaat. En er is nu op korte termijn extra geld nodig om de kapitaallastensystemen in het leven te roepen. En dan werd er ook gezegd, dan wordt er elke keer een wel rendabele tegenover een niet-rendabele gezet, om dat samen dan te dekken. Kan ik daar even een concreet voorbeeld krijgen van wat ik dan voor me moet zien? Want ik snap de systematiek redelijk, denk ik.

De heer Bos: We willen van nieuwe tranches per tranche een voorstel doen van drie of vier projecten. Bij die drie of vier projecten kunnen projecten zitten waar de energiebesparing wel gedekt wordt door de kapitaallasten en projecten waar dat niet zo is. En wij willen per tranche dan een voorstel doen en kijken wat er per saldo voor die drie projecten dan eventueel bijgedragen moet worden uit het fonds.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die snap ik. Zo heb ik hem ook echt wel opgevat. Maar ik mis het concrete plaatje. We hebben die hele lijst gekregen, met al die plannen die erop staan. Hoe ga je bepalen welke onrendabel is en welke niet?

De heer Bos: We hebben van alle panden een onderzoek laten doen naar de kosten van de verduurzaming. En daar is ook berekend wat dan de besparingen van de projecten zijn. Dat zijn dezelfde onderleggers die we voor tranche 1 en tranche 2 hebben gebruikt. Die hebben we doorgerekend en op een rijtje gezet. En straks als we per tranche gaan voorstellen, worden die onderzoeken verdiept en geconcretiseerd.

De voorzitter: Dank u wel. Even voor de duidelijkheid. Want ik zei net, het is het einde van de presentatie. Maar ik beseft me nu van de vooraf gestelde vragen en niet, zijn er nog vragen? Was dit inderdaad de laatste sheet al?

De heer Bos: De overige sheets gaan over de beantwoording van de vooraf gestelde vragen. Maar die zijn denk ik aan iedereen verstrekt.

De voorzitter: Daar is de commissie al voorbij.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, even met een korte opmerking.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Die zijn later in gehangen. Daar heb ik nog geen kennis van kunnen nemen.

De voorzitter: Zullen we ze even doornemen, en anders de presentatie?

De heer Schalken-den Hartog: Ik kan ze hier wel op mijn scherm zien, maar ik kan er niet echt nu wel uitgebreid op ingaan, op de antwoorden die zijn gekomen op de vragen.

De voorzitter: We hebben genoeg tijd. Dus even doornemen?

De heer Schalken-den Hartog: Wellicht zal het helpen.

De voorzitter: Dan gaan we dat gewoon even doen. Dan zou ik zeggen, toch naar de volgende slide.

De heer Bos: Ik wil het wel voorlezen, maar het heeft niet zoveel zin.

De voorzitter: Of in uw eigen woorden nog beantwoorden. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Ik weet niet of dat er behoefte is dat mensen het nog willen lezen, of zal ik alvast een verdiepende ... Ik heb wel tijd gehad om het te lezen.

De voorzitter: U heeft die vraag ook gesteld. Ik denk dat u prima een vraag kan stellen hoor.

Mevrouw Boom-Vos: Mijn eerste vraag kwam eigenlijk er vandaan van, is er een evaluatie ... Heeft die plaatsgevonden? En ik krijg daar niet het juiste antwoord. Of tenminste, volgens mij wordt het hier niet beantwoord. En waarom vroeg ik die? Het revolverend fonds was in theorie, toen die in '21 besloten werd, ook heel. En dan zouden we daar 40 miljoen uit kunnen halen. En in de praktijk bleek die een stuk taaier dan het was. En ik heb ook het gevoel dat het met deze ... Ik vind deze theorie

kapitaallastensystematiek op zich een heel mooi plan, maar ik denk dat die in de praktijk, ben ik ook bang, taaier is dan dat hij is. Vandaar ook mijn tweede vraag, kunnen jullie het saldo over 25 jaar aangeven? Want er wordt hier uitgegaan van een investering en gelijk een besparing. In de eerste twee tranches waren die besparingen pas over 20, 15 jaar. Daar ging het juist mis. In deze theorie gaan we ook uit van dat er gelijk een besparing is van een ton per jaar. Is dat doorgerekend? Is de praktijk van deze theorie bekeken?

De heer Bos: Dan bedoelt u de kapitaallastentheorie?

Mevrouw Boom-Vos: De kapitaallastensystematiek waarbij u uitgaat van, wij doen een investering en dat levert datzelfde jaar gelijk een besparing van een ton op per jaar. En dat is in de praktijk ... In de eerste en tweede tranche was dat absoluut niet het geval. Waarom zou dat nu het geval zijn? En zo ja, heeft u dat al door laten rekenen door financiën?

De heer Bos: In de revolverend fonds systematiek wordt op het moment 0 het geld eruit gehaald. En zien we pas inderdaad na één of twee jaar besparingen. In de praktijk is het ook lastig, zien we nu, om die projecten met voldoende snelheid te realiseren. Dat komt onder andere door netcongestie en ook andere technische problemen die we zien. In die fondssystematiek loopt dat moment van dat je het geld eruit haalt en dat het besparingen oplevert, dat gaat wat langer uit elkaar lopen dan dat we in eerste instantie hebben ingeschat in 2021. Bij de kapitaallastensystematiek ga je pas kapitaallasten betalen op het moment dat een project is opgeleverd en afgerond. Klopt niet helemaal, want je hebt ook nog een beetje rentekosten. Maar daar heeft die vertraging minder effect op de besparingen, omdat het vaak in het voortraject vertraagt.

Dat zijn dan momenten van planuitwerking en ontwerp. En dan heb je nog weinig kosten gemaakt en heeft dat minder effect op de kapitaallastensystematiek, omdat je nog geen kapitaallasten hebt, alleen nog maar een klein deel rente.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, een vraag erover?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Maar dan blijft toch onduidelijk waarom het in dit geval wel meteen iets oplevert? Want daar wordt wel vanuit gegaan.

Mevrouw Pichel: Mag ik misschien een vraag eraan toevoegen, ter verduidelijking?

De voorzitter: Ja. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Als ik denk ook wat dat is. Want volgens mij hebben we dat ook ooit eens een keer gezien bij wat er dan inderdaad moet gebeuren als we gaan kijken naar die te verduurzamen gebouwen. We hebben soms niet, maar soms wel te maken met natuurlijk hele oude panden of monumentale panden, waar natuurlijk gewoon wat moeilijker verduurzaamd kan worden of waar die besparing niet echt gerealiseerd kan worden. En dat is denk ik dan ook de vraag. Want soms kan het gewoon niet, omdat de gebouwen het niet toelaten, en anderen die kan het misschien wel. En dan is de vraag, wat is die berekening? Want daar vroeg je om, kun je een berekening laten zien of is er

doorgerekend of dan inderdaad die besparing vijf jaar duurt, tien jaar duurt, twintig jaar duurt of twee jaar?

De heer Bos: Er is inderdaad doorgerekend wat de uiteindelijke besparing is op het moment dat het project is afgerond. En dat klopt. En dat zien we in de eerste en tweede tranche, dat zijn wel berekeningen die kloppen. Maar op het moment dat het project nog in uitvoering is, heb je nog geen besparingen. En met name die fondssystematiek zorgt die vertraging ervoor dat je minder snel een spaarpotje opbouwt. Alleen bij de kapitaallastensystematiek is dat effect minder groot, omdat je pas kapitaallasten gaat betalen, formeel, het eerste jaar na oplevering van het pand. Dan krijg je je rente en afschrijving pas in de boeken staan. En dan beginnen ook je besparingen te lopen.

De voorzitter: Mevrouw Boom. Ik zat te kijken, wie komt er eerder tot een vraag? Maar u was eerder klaar met de formulering. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Ik snap wat u zegt, want als we in '25 investeren, gaat u het pas activeren in '26. En dan gaan de kapitaallasten vallen. Ik hoor u ook zeggen, maar de besparingen zijn later. Het verschil is wel kleiner, omdat we laten activeren, maar dit is nog steeds een verschil. En daar wil ik graag weten hoeveel daar rekening mee gehouden wordt.

De heer Bos: Nu zijn we ervan uitgegaan dat in het eerste jaar van kapitaallasten er besparingen gerealiseerd worden. En dan zijn de werkzaamheden afgerond.

Mevrouw Boom-Vos: Ik vind het moeilijk, we zijn ervan uitgegaan. Het revolverend fonds gingen we er ook vanuit, en daar gingen we op nat. Ik zou daar graag ietsje ... Ik snap de kapitaallastensystematiek, maar ik zou daar meer vertrouwen in willen krijgen.

De voorzitter: Van hoeveel risico nemen we eigenlijk? In hoeverre is dit een schatting? De heer Bos.

De heer Bos: Volgens mij is de situatie in het revolverend fonds anders. Want daar haal je met het raadsvoorstel bijvoorbeeld voor de tweede tranche een bedrag uit het fonds en is er een inschatting wanneer die projecten afgerond zijn en wanneer de besparingen gaan lopen. Dat is over één of twee jaar. We zien dat die periode vaak langer wordt. In de fondssystematiek snap ik hem. Alleen bij de kapitaallastensystematiek, als een project vertraagt, en dat is vaak dan in het voortraject, heb je ook nog geen kosten gemaakt. Op het moment dat een project in uitvoering is en daarna de kapitaallasten gaan lopen, zit je veel dichterbij de besparingen tegen de opleverdatum aan. Daar heeft de vertraging minder effect op je businesscase.

De voorzitter: Vindt de commissie het misschien fijn als er ook nog een toelichting komt van de wethouder? En dat ik er dan heel streng op toezie dat de wethouder niks positiefs of negatiefs zegt, maar alleen technisch? Mevrouw De Jonge, wethouder De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Aanvullend. Want ik begrijp de vraag heel goed. En als je het heel platslaat, is de systematiek, wanneer beginnen de besparingen in beide ook gelijk? Het gaat om het moment waarop we het geld uit dat fonds halen. We komen namelijk naar uw raad met een voorstel van, mogen wij 1,5 miljoen hebben? U zegt, ja, dat mag. En

dan begint pas de fase ook van de aannemer gaan zoeken. En dan komt eigenlijk het hele proces van onze projectmanager van, hoe moet ik dat gaan doen? Dan gaan we de investering doen. Dat is eigenlijk hetzelfde moment als, de besparing gaat komen. Maar de tijdspanne die we laten zien waarom we nog niet gelijk op het moment dat we het uit het fonds halen al kunnen besparen, heeft te maken met dat we het nog moeten gaan uitvoeren. Terwijl bij de kapitaallastensystematiek zijn we de uitvoering al helemaal aan het voorbereiden, komen we naar uw raad met een voorstel van, mag ik krediet hebben van 1,5 miljoen? Dan staan we al helemaal gereed om eigenlijk de volgende, dag bij wijze van spreken, 1,5 miljoen te kunnen investeren en die energiebesparing gelijk op dat moment ook te realiseren. Het stukje wat u ook zegt van, dat ben ik even kwijt bij het fonds, dat is omdat we het eerst aanvragen, dan de uitvoering gaan uitdokteren en dan de investering doen. Terwijl bij de kapitaallastensystematiek, is eigenlijk net als dat we voor elk ander activum van onze gemeenteraad, pas bij u komen als we al een heel eind in de voorbereiding zijn geweest en zeggen, nu komen we dat geld ophalen om ook echt die investering te doen. En dan zit dat veel dichterbij elkaar. Dat het ook uitgevoerd wordt en de besparing binnenkomt.

De voorzitter: Helder. Maar wel een ophelderingsvraag. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Is het mogelijk om in de huidige systematiek ook die hele uitvoering al voor te bereiden en die periode korter te maken?

De voorzitter: De heer Schalken had dezelfde vraag. Even credit where credit is due. De heer Bos.

De heer Bos: Dat is niet dat er helemaal ... Dat kan soms wel, soms niet. We kunnen er dichterbij gaan zitten, maar op het moment dat we die tranches uitvragen, hebben wij zelf nog niet altijd voldoende middelen om al het voorwerk te doen. Het hangt een beetje af van de hoeveelheid voorwerk.

Mevrouw Van Vugt-Roose: En is dat dan weer op te lossen door te zeggen, je mag met dat revolverend fonds wel onder de 0 komen?

De voorzitter: Nee, dat is volgens de BBV niet toegestaan.

De voorzitter: Kijk, dat was een hele simpele technische vraag met gewoon ja, nee antwoord. Dat is ook weleens lekker. Andere vragen hierover? Nee. Even nadenken. Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Inderdaad, ik merk ook gewoon dat ik nog een beetje zit te puzzelen, omdat sommige dingen door elkaar lopen, omdat we natuurlijk nog een soort van en, en doen. Want kijk, we kiezen voor de kapitaallastensystematiek, omdat je dan ook beter gewoon ... Kosten-baten moet tegen elkaar wegstrepen. En dan toch zie ik daar dat voorbeeld waarin we weer dat fonds nodig hebben. Wordt dat dan ook nog aan ons voorgelegd, weer eigenlijk zoals die oude tranches, om daar dan ... Want dat zijn blijkbaar gevallen waarin het ook eigenlijk niet rendabel is. Hoe gaat dat werken?

De heer Bos: Dat klopt. Inderdaad, in die gevallen waar het niet rendabel is of de energiebesparingen lager zijn dan de kapitaallasten, hebben we een bijdrage uit het fonds nodig. De systematiek van voorleggen verandert niet zoveel, dat we willen blijven werken met die tranches. En dan zou er per tranche worden aangegeven welk deel nodig is vanuit het fonds om het gat te dichten of de onrendabele top af te dekken.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ik ben op dit onderwerp echt een noob hoor. Misschien is het een kansloze vraag. Maar in de nieuwe systematiek heb ik begrepen dat de financiering geschiedt door leningen, die een rente hebben. Waar wordt het fonds nu mee gevuld? Is dat ook met leningen met rente, of zijn dat nieuwe kosten die we in de toekomst gaan maken?

De heer Bos: Het huidige fonds is gevuld met een deel van de Enecomiddelen. Dat is er gewoon in gestort. En daar halen we dan elk jaar, of elk jaar, elke tranche de investering uit.

De heer Groenewege: Voor het geld wat we nu gebruiken voor die verduurzaming hoeven we niet te lenen, hebben we geen rentelasten. Heeft dat nog een impact op de terugverdiensijd?

De heer Bos: In de nieuwe systematiek betalen we voor de kapitaallasten wel rente. Dat betekent in die zin een verhoging van de lasten ten opzichte van de fondssystematiek. De fondssystematiek was berekend tot 2050 en werd afgesloten in 2050 ook, omdat je dan theoretisch je laatste project doet, en dan is het klaar. Met de kapitaallastensystematiek lopen de lasten nog 25 jaar door na je investering. Dat is een ander verschil.

De voorzitter: Die was ook voor mij helder. Dan ga ik ervan uit dat die helder is. Kijk ik nog even rond voor vragen. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Nog heel even terug op wat mijnheer zei over de nieuwe tranches die gaan komen. Daar gaat u vanuit, daar zullen onrendabele investeringen in zitten. Daar zullen wel wat meer rendabele ... Of misschien die zich sneller, beter terugverdienen, besparen. Heeft u al gekeken naar wat voor tranches u voor moet gaan stellen om te zorgen dat per tranche de besparingen voldoende zijn om dit te betalen, inclusief een gedeelte van het revolverend fonds? Snap ik.

De heer Bos: We hebben dat niet op trancheniveau berekend, maar wel voor alle resterende projecten. In het raadsvoorstel staat dat wij nu op basis van die uitgangspunten denken dat we 3 miljoen extra nodig hebben uit het fonds om al die gaten te dichten. En we hebben berekend dat tot 2040 die 6 ton per jaar erin komt. Dat we voldoende geld sparen om die 3 miljoen te kunnen bijleggen.

De voorzitter: Eerst mevrouw Boom en dan mevrouw Van Vugt. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Dan kom ik toch weer een beetje terug op mijn vraag 1, want we hebben er 9 miljoen in gestopt, of 8 miljoen, in het revolverend fonds. 8 miljoen. En die is

nu leeg. Daar hebben we met zijn allen over besloten. Ik begrijp uit uw woorden dat daar van die 8 miljoen 3 miljoen binnen 6 jaar terugkomt. De besparingen zijn 580 per jaar. U heeft 6 jaar nodig om daar 3 miljoen uit het fonds, wat nu leeg is, te onttrekken. En dan is mijn zorg, ik snap dat u zegt, we hebben het 10 jaar naar voren moeten trekken, maar dan zijn de besparingen toch ook veel minder geweest als we ervan uitgingen dan we met die 8 miljoen 40 miljoen als vliegwiel zouden kunnen hebben? Dat is keer 5. En nu is het keer een derde. Waarom zijn de besparingen minder en gaan we ervan uit dat de besparingen in de volgende tranches wel daadwerkelijk reëel worden?

De voorzitter: Ik ben helemaal onder de indruk van de rekensommen. Sorry, ik zit helemaal, o. Zo snel was ik er niet bij. De heer Bos.

De heer Bos: De besparingen voor het revolverend fonds zijn even hoog berekend als de besparingen voor de kapitaallastensystematiek. Alleen in de fondssystematiek, naarmate je meer projecten doet, gaat de besparingen sneller. Die 40 miljoen blijft wel staan, alleen eerste 10 jaar hebben we nu 8 miljoen projecten. En we moeten dan heel lang wachten voordat we weer 8 miljoen aan projecten hebben. En die tijd wordt wel steeds korter. Maar de fondssystematiek zorgt ervoor dat het aantal projecten in het begin relatief laag is, omdat je minder projecten, minder besparing hebt. En naarmate je meer projecten doet, kun je een versnelling realiseren. Alleen die versnelling zit in het einde. Dat zou voor de fondssystematiek betekenen dat we pas wellicht na 2035 of zo echt veel meer projecten kunnen doen. En die kapitaallastensystematiek, daar maakt dat niet uit, die planning niet uit. Maar de besparingen per project blijven hetzelfde.

De voorzitter: Alleen je hebt langer uitgaven, die 25 jaar na realisatie. Dat is even voor mezelf, denk ik, om het te laten vallen. Mevrouw Van Vugt, heeft u nog een vraag?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja, die heb ik. Dat sluit er inderdaad wel op aan bij wat voorzitter net zegt. Want uiteindelijk doen we met kapitaallastensystematiek meer uitgaven dan met revolverend fonds. En ik denk graag even buiten de lijntjes. En dat is misschien helemaal fout. Maar als je het revolverend fonds gewoon nog wat kapitaalkrachtiger maakt, zodat je die versnelling alsnog kunt krijgen, is er dan ook kans dat dat meer oplevert, eerder en meer, beide?

De heer Bos: Volgens mij is dat ook deels in het raadsvoorstel beschreven. Je zou door een extra injectie in het fonds nu al een versnelling van projecten kunnen realiseren. En volgens mij berekenen we dat op 8 miljoen of zo.

De voorzitter: Is goed om die weer even erbij te pakken. Mevrouw Pichel heeft een vraag.

Mevrouw Pichel: Toch nog even een vraagje over inderdaad die besparingen, in opvolging van mevrouw Boom. Want ik snap het stukje van de vertragingen, maar die besparingen waar dan nu mee gerekend wordt, is dat dan inderdaad de verwachting of is dat op basis van wat we nu gezien hebben, wat dan helaas minder was dan in het begin was verwacht? Of waar wordt dan mee gerekend?

De heer Bos: De besparingen die we nu hebben berekend, zijn niet minder dan we verwacht hebben, want de besparingen per project blijven hetzelfde. Alleen voor de fondssystematiek hadden we een andere planning verwacht, een iets sneller planning,

waardoor we hadden verwacht dat de besparingen sneller zouden terugkomen in het fonds. Maar de besparingen per project blijven hetzelfde.

Mevrouw Pichel: Mag ik even?

De voorzitter: Ja. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: De vraag is eigenlijk hetzelfde als wat? Want waar zijn dan die besparingen op gebaseerd? Omdat wat mevrouw Boom net ook zei, dat revolverend fonds is niet voldoende teruggekomen, omdat de besparingen tegenvielen. Houden we nu rekening met de mogelijk tegenvallende resultaten of is dat opnieuw berekend en is dat wat nu niet gewijzigd is? Was mijn vraag nog steeds duidelijk.

De heer Bos: De besparingen per project vielen niet tegen, alleen de timing van die besparingen viel tegen. De revenuen kwamen minder snel in het fonds dan dat we ingeschat hadden, omdat de projecten vertraagden. Daar zit de lagere besparing in het fonds in.

En wij hebben die besparingen berekend op basis van een scan van de gebouwen en een inschatting van de verduurzamingskosten. En op het moment dat er een tranche komt, worden die berekeningen verder uitgediept en komt er een meer gedetailleerd voorstel per pand. En is er een toets of dat die eerdere uitgangspunten reëel ...

De voorzitter: Tijd is geld. De heer Groenewege, een vraag.

De heer Groenewege: Ik begrijp dat in de huidige systematiek de rentestand geen invloed heeft op de terugverdientijd. In de nieuwe systematiek is dat anders, volgens mij. Er wordt hier uitgegaan van 2 procent rente, maar we moeten nog tot 2040 door lenen om gebouwen te verduurzamen. Is dat voor die hele termijn een realistische rentestand of is het nog te verwachten dat die stijgt en dat we minder kunnen doen?

De heer Bos: Wij hanteren de interne rekenrente. Dat is de rekenrente die intern binnen de gemeente wordt doorbelast aan de afdelingen. Of dat die 2 procent blijft, weet ik niet. Dat is het huidige uitgangspunt.

De heer Groenewege: Heeft die dan niks te maken met de rente die je betaalt voor een lening op de financiële markt? Nee? Fijn.

De voorzitter: Nee, hoor ik links van me.

De heer Groenewege: Ik moet me inlezen, geloof ik.

De voorzitter: Ik vond het wel een goede vraag. Zijn er nog andere vragen? Het hoeft niet. We hebben hier flink de tijd voor, maar u mag het ook even laten bezinken. Dat is aan de commissie. Even rond kijken. Technische vragen of schriftelijke vragen?

De heer Groenewege: Een korte nog.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Een paar antwoorden geleden zei mijnheer, de besparing is hetzelfde. Maar dat is niet hetzelfde, want je hebt dan die rentelast, toch?

De heer Bos: De rente doen wij in de kostenkant. De besparing zijn de energiebesparingen. En die zijn berekend voor alle projecten. En dat is niet gewijzigd.

De heer Groenewege: De besparing is hetzelfde, omdat je dezelfde soort investering doet in hetzelfde soort gebouw, met dezelfde effecten op energielasten. Maar de kosten zijn wel anders in de verschillende systematieken.

De heer Bos: Dat klopt. Dat is de rentecomponent.

De voorzitter: Is toch een hele goede vraag. Even kijken. Volgens mij zijn de vragen een beetje op. Dan is het goed dat we als commissie het erover gaan hebben, wat willen we verder met dit raadsvoorstel? Willen jullie nog een keer het beeldvormend, technisch bespreken? Ik vind dat jullie heel goed je best hebben gedaan.

Ik heb echt veel geleerd vandaag. Is dit klaar voor oordeelsvorming of een hamerstuk? Is er iemand die al een richting heeft?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Mogen we anders 2 minuten om even die vragen nog door te lezen of we daar een vervolgvraag op hebben.

De voorzitter: Dat vind ik ook helemaal prima. Dan gaan we gewoon in een commissievergadering, in een beeldvormende vergadering 2 minuten schorsen. Dat is ook leuk. Dat heb ik nog nooit gedaan. Ik schors de vergadering voor 2 minuten. De 2 minuten zijn om. En ook even waken dat er geen dingen nu worden besproken die eigenlijk in de commissie besproken moet worden. Is er iemand tot een conclusie gekomen voor zichzelf of een suggestie voor de commissie, hoe nu verder? Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Over hoe nu verder nog even niet. Ik heb gewoon naar aanleiding van wat vragen en antwoorden nog twee aanvullende vragen. Daarnet werd iets gevraagd over de rentelasten, kosten. En dan krijg je bijna een semantische discussie over wat kosten zijn en investering, enzovoort. En ik vroeg me af, bepaalde kosten waren hoger, maar zijn er ook bepaalde kosten en uitgaven lager doordat je de investeringen nu door een injectie wel versneld kan doen? Zijn misschien dan in zijn totaliteit de investeringskosten lager dan wanneer je ze over die langere periode uitsmeert? En mijn andere vraag stel ik ook meteen maar, naar aanleiding van vraag negen van Beter voor Dordt. Wat kan een raad hiervan leren, nu we eigenlijk toch erachter komen met zijn allen dat dit niet de juiste keuze is geweest? Welke vragen hadden we anders moeten stellen? En wat kan de ambtelijke organisatie ervan leren?

De voorzitter: Ik ben benieuwd in hoeverre die hier beantwoord kan worden. Dat is misschien ook ...

Mevrouw Van Vugt-Roose: Maar dat mag gewoon echt puur technisch. Ik hoef geen mening. Maar gewoon wel, welk advies krijgen we mee?

De voorzitter: Dat is goed om het ook hier ... Want we hebben de ambtenaren natuurlijk ook in een parket gezet. Dan geef ik het woord aan de heer Bos voor de beantwoording.

De heer Bos: De eerste vraag ging over of ook investeringen lager zijn dan begroot in het geval van de kapitaallastensystematiek?

De voorzitter: Wilt u nog even de eerste vraag herhalen?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die is moeilijk, want het is voor mij allemaal ... Het zijn termen die ik niet dagelijks zomaar gebruik. Maar ik snap het systeem aardig. En daarnet heeft mijnheer Groenenwege eruit gepulkt dat bepaalde kosten wel hoog zijn. Welke waren dat ook alweer? Want ik ben het woord ... De rente. Juist. De rentelasten worden hoger. U zei dan eerst, de kosten zijn niet hoger, maar de rentelasten mogelijk wel.

Nu vraag ik eigenlijk net andersom, zijn investeringskosten met de kapitaallastensystematiek mogelijk lager door die versnelde injectie dan wanneer we door blijven gaan met het revolverend fonds? Dat was mijn eerste vraag.

De heer Bos: Het voordeel van de kapitaallastensystematiek is dat we sneller projecten kunnen uitvoeren. Als we sneller projecten uit kunnen voeren, betekent dat ten opzichte van andere laten uitvoeren lagere bouwkosten. Want we zien dat de bouwkosten de afgelopen jaren sneller zijn gestegen. In de kapitaallastensystematiek kunnen we sneller projecten uitvoeren, waardoor de kosten lager zijn dan in het scenario revolverend fonds, waar het misschien nog zes, zeven jaar duurt voordat we het volgende project kunnen gaan oppakken.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die vind ik echt belangrijk om te weten, want daar kun je misschien iets anders weer tegen wegstrepen. Vandaar dat ik gewoon die afweging compleet wil hebben. Dank je wel. En dan die tweede.

De heer Bos: Wat kunnen we ervan leren? De Agenda 2030 vroeg bepaalde projecten. Dat was eenmalig geld voor investeringsprojecten. Met die insteek is het revolverend fonds destijds ingesteld. En we hadden wellicht toen wat meer stil moeten staan bij alle variabelen, want dat was nog voor de energiecrisis, voor de periode dat de bouwprizen 10, 15 procent per jaar stegen. Dat zijn wel dingen waarvan we geleerd hebben en risico's die we continu moeten bewaken en monitoren. Maar dat hadden we toen ook niet allemaal kunnen inschatten, denk ik. De wereld is toch wel anders dan in 2021.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat klopt. Maar dat geeft nu natuurlijk eigenlijk dezelfde onzekerheid. Misschien vallen er nu al lessen te trekken die we meteen kunnen toepassen hierop. Want nu wil je ook een beetje weten of je mogelijk een hele verkeerde beslissing gaat nemen, die je wil voorkomen.

De heer Bos: De systematiek die we nu voorstellen, de kapitaallastensystematiek, sluit denk ik beter aan bij wat een gemeente normaal doet met investeringen. Gewoon activeren en daar dekking tegenover stellen. En die dekking hebben we nu gevonden in de besparingen en eventueel nog een stukje uit het fonds. Ik denk dat deze systematiek beter past bij wat in gemeenteland gebruikelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Het is een gebrek aan mijn kant denk ik hoor, maar ik weet even niet zo goed waar die 9 miljoen investering zou zijn gebleven. Zou die op een gegeven moment weer terug zijn gevloeid naar de begroting, aan het einde van de looptijd van het revolverende fonds, of wat zou er anders mee gebeuren? En ook, verandert dat nu met deze nieuwe systematiek?

De heer Bos: U heeft het denk ik over de besparingen die in het fonds zijn gedaan? Er is nu inderdaad 8 of 9 miljoen uit het fonds gehaald aan investeringen. Dat gaat de komende jaren bijna 6 ton aan besparingen per jaar opleveren. Die blijven in het fonds stromen. Dat fonds blijft voor die projecten gewoon gehandhaafd.

En uit dat fonds gaan wij de onrendabele top afdekken. En die besparingen lopen gewoon door, want die projecten blijven besparingen opleveren.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Maar dan nog, allereerst was volgens mij het idee dat dat geld wel weer terug zou komen, zelfs meer op een gegeven moment. En nu dan niet?

De heer Bos: Aan het einde was het gewoon op. Als alle projecten waren uitgevoerd, was het saldo van het fonds 0.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Je zou toch denken, dan zijn alle investeringen gedaan, dus loopt maximaal eigenlijk de besparing. Dan zou je toch eigenlijk op het einde verwachten dat de gemeente als het ware juist heel erg profiteert, omdat het dan niet meer in het fonds vloeit.

De heer Bos: In het laatste jaar van het fonds, dat is dan 2050, trekken wij wat er nog in zit voor het laatste project en gaat het fonds naar 0, en stopt het revolverend fonds, was toen het idee. Maar die besparingen blijven inderdaad wel doorlopen. Maar die komen dan gewoon weer in de gemeente pot.

De voorzitter: Eerst de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Even in vervolg op deze vraag ook. Want als nu dadelijk nieuwe projecten die besparing opleveren ... Die besparingen worden zowel gebruikt voor de kapitaallasten, maar er zullen ook projecten zijn waar meer wordt bespaard. En gaat dat geld weer in het fonds, of waar gaat dat geld naartoe?

De heer Bos: Dat geld gaat niet in het fonds, want dat fonds, voor nieuwe projecten hebben we dat niet meer. Het is of dat we dat per tranche kunnen salderen. Dat we binnen zo'n tranche projecten die zich sneller terugverdienen kunnen salderen dan projecten die wat minder snel kunnen terugverdienen. Maar als dat niet zo is, vallen die extra besparingen gewoon terug naar de gemeentebegroting.

De voorzitter: Want eigenlijk is het fonds dan in principe niet meer nodig, omdat alle projecten hiervan al zijn afgerond. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Even gewoon voor mijn helderheid. We hebben 9 miljoen in het verleden al, de afgelopen jaren, geïnvesteerd. En dat heeft een besparing opgeleverd waar we nog steeds van profiteren van 580.000 euro per jaar. Dat is ongeveer, als je dat uitrekent, een terugverdientijd van 15 jaar. In de nieuwe systemen hebben we na 25 jaar het nog niet terugverdiend, want we moeten ieder jaar bijleggen. In dit voorbeeld 16.000 euro. Is het niet op de lange termijn veel gunstiger om de huidige systematiek te blijven hanteren, voor hoeveel het uiteindelijk oplevert?

De heer Bos: Dit is een voorbeeld waar de terugverdientijd 25 jaar is, om juist te laten zien hoe dat werkt bij een project waar de energiebesparing lager is dan de kapitaallasten. Maar voor beide systematieken verandert die terugverdientijd niet.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik wil de commissie dan toch even meegeven dat ik ook bedacht van, mijnheer Groenenwege, dan halen we natuurlijk die doelen nooit van zijn levensdagen.

De heer Groenewege: Nog een vraag, als het mag?

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Als we investeringen naar voren halen, dan profiteer je meer jaren van een lagere energierekening. Kunnen die baten worden ingeschat? Wat levert het ons de komende 15 jaar, tot 2040, op aan extra besparingen ten opzichte van de huidige systematiek? Dat zou ook wel interessant zijn om een beeld van te hebben, in ieder geval.

De heer Bos: Ik denk dat het erop neerkomt dat we met de fondssystematiek de komende 8 jaar geen projecten kunnen doen. Dat we blijven steken op die 580.000 euro. En met de kapitaallastensystematiek verwacht ik dat we misschien 2 projecten per jaar kunnen gaan realiseren. Dat dat technisch haalbaar is, ook met de mensen die we hebben. Dan kunnen we in die 8 in ieder geval al 16 projecten gerealiseerd hebben, ervan uitgaande dat dan de jaarlijkse besparing ... Precies. Dat is het voordeel ten opzichte van de fondssystematiek.

De voorzitter: De heer Schalken heeft een vraag.

De heer Schalken-den Hartog: Ook een vervolgvraag weer daarop. Want als je er nu voor kiest om die extra investering, die we nu dan op die kapitaallastensystematiek gaan doen, zou storten in dat revolverend fonds, dan blijft de eventuele opbrengst in dat revolverend fonds. En dadelijk, als we voor die nieuwe systematiek kiezen, dan gaat een eventuele opbrengst terug naar de algemene reserve. En waarom is er dan niet voor gekozen om eenmalig dat in dat revolverend fonds te stoppen, die extra investering die we nu gaan doen?

De voorzitter: Maar is dat inderdaad ...

De heer Bos: De technische reden is dat wij de verduurzaming willen halen. En dat denken we met deze systematiek te kunnen. We kunnen wel meer in het fonds blijven storten om het budget voor die rendabele top hoger te maken. Maar we denken dat op basis van de uitgangspunten dat niet nodig is, omdat we in het raadsvoorstel ook zeggen dat we verwachten dat we met 3 miljoen extra bijdragen uit het fonds voldoende hebben om alle onrendabele toppen af te dekken. En we sparen de komende jaren 8 miljoen. En de andere vraag was of we met de extra 8 miljoen de planning halen? Alleen de fondssystematiek met die 8 miljoen. Dat kan. Dat hebben we wel berekend, maar dat is dan tot 2050. En dan duurt het lang voordat we de eerste projecten weer kunnen opstarten. Daar zit een vertraging in de uitvoering, omdat we niet snel genoeg sparen.

De voorzitter: Voordat ik naar mevrouw Van Vugt ga, mevrouw Boom, had u ook nog een vraag?

Mevrouw Boom-Vos: Ik probeer hem te begrijpen. En ik vind dat best wel moeilijk. Want de heer Groenewege legt het net heel mooi op, zoals we op mijn werk zeggen, B1-niveau uit. Maar ik ben het weer kwijt. Volgens mij is het eieren eten, waarom dit raadsvoorstel hier ligt, is dat we van 2050 naar 2040 hebben besloten te gaan. Als wij gewoon onze duurzaamheidsinvesteringen op ons vastgoed op 2050 hadden gehouden, dan had het revolverend fonds voldoende geweest, begrijp ik. Mag u dadelijk antwoord op geven. Als we naar 2050 zouden blijven gaan. Daarvan hebben we besloten, dat doen we niet, we gaan eerder investeren, we willen in 2040 klaar zijn. Ik kan niet goed uit dit voorstel halen wat het ons nu extra kost met deze kapitaallastensystematiek. Want we gaan kapitaallasten krijgen. Daar staat een besparing vanuit de investering tegenover. Dat is mooi. Maar waarschijnlijk moeten we ook nog wat uit het fonds gaan trekken. Dat zijn volgens mij de extra kosten. Wat kost deze kapitaallastensystematiek over de komende 25 jaar ons nu als gemeente? Wat kost het dat wij van 2050 naar 2040 zijn gegaan?

De heer Bos: De overschakeling van de fondssystematiek naar de kapitaallastensystematiek komt niet alleen door het versnellen van 2050 naar 2040. Het komt ook omdat de uitgangspunten veranderd zijn, bijvoorbeeld door bouwkostenstijging en energieprijsverandering. En we hebben in het voorstel aangegeven dat als we de fondssystematiek handhaven, dat we dan 8 miljoen extra nodig hebben om 2050 te halen. Het scenario van de kapitaallastensystematiek doen wij geen extra kredietaanvraag voor, want het grootste deel van de kapitaallasten wordt straks gedekt door de besparingen. En het gedeelte wat niet gedekt wordt door de besparingen, wordt gedekt uit het fonds wat zich nu langzaam gaat vullen. Dat vullen van het fonds komt door de projecten uit tranche 1 en 2. En dat loopt gewoon. Dat leidt niet tot extra kosten ten opzichte van het fonds.

Mevrouw Boom-Vos: Want volgens mij is dat niet het antwoord op mijn vraag. Maar ik zie dat u heel erg uw best doet. Dat kan ook aan mij liggen. U zegt, het is 2050 naar 2040, is een onderdeel, maar de variabelen zijn ook duurder geworden. Hebben wij die variabelen dan al met die nieuwe tranches? Want de rente gaat waarschijnlijk nog steeds stijgen. Wij krijgen personeelstekorten. We krijgen weer een staaltekort. Die variabelen blijven stijgen. Hoe zorgen we ervoor, en dat is wat mevrouw Van Vugt eigenlijk ook zegt, dat wij leren van de eerste ervaring, dat dat niet dadelijk weer gebeurt?

De voorzitter: Even technisch, de wethouder? Ja. Wethouder De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Technisch inderdaad. Ik zal hem op 2 manieren proberen te beantwoorden. In '21 hebben we een berekening losgelaten dat we met die 8 miljoen 40 miljoen aan investeringen zouden kunnen gaan doen, de komende jaren. Als je zou zeggen, met de kennis van nu, hoeveel zouden we dan hebben? Dan zouden we ook veel meer dan de 8 miljoen nodig gehad hebben om alle investeringen te doen, omdat het prijspeil omhoog is gegaan.

Dat werd net uitgelegd. Dat is al factor 1, dat we gewoon veel meer geld nodig hebben om überhaupt de investeringen, die ook al in '21 op een rijtje zijn gezet, in onze panden uit te kunnen voeren. Wat net gezegd wordt, er kan ook 8 miljoen in het revolverend fonds extra worden gestort. Dan hebben we er als gemeente uiteindelijk 16 miljoen in gestort. Dan kunnen we nu meer projecten gaan doen. En dan hopende inderdaad dat dat de energiebesparingen die we terughalen naar het fonds wat meer body gaan geven om het tempo erin te houden. Wat we doen met de kapitaallastensystematiek is dat je op het moment dat we de investeringen willen gaan doen, is dan het prijspeil. Dat is ook wat je gaat uitgeven. Daar moet die energiebesparing tegenover staan. Dat is het eerste uitgangspunt om te zeggen, dat moet per saldo 0 zijn. Dan is het voor ons een gedekte investering. We hebben een paar panden, die zijn moeilijker, waardoor het niet op plus of op 0 uitkomt, maar in een minnetje. En daarvoor stellen we voor om die toch te kunnen doen, willen we de investering op moment 0, die we niet terug kunnen halen via de energiebesparing, willen we dat stukje uit het fonds halen om te zeggen, dan hebben we de totale investering te pakken om ook voor 25 jaar lang op 0 uit te komen voor een project. We willen het liefst bundeltjes gaan maken, want het mooiste is dat je een positief gebouw met een negatief gebouw samen in een bundel doet. Dan kunnen we het gewoon netjes via de kapitaallastensystematiek. Houden we nog steeds het fonds als een soort reservepotje, voor als er echt een keer een grote tegenvaller in een gebouw zou zijn. De gebouwen die al gestart zijn in de eerste tranche en de 2 gebouwen uit de tweede tranche, die blijven gewoon netjes in het fonds terechtkomen. Gaan we niet veranderen. Die zijn gewoon de fondsmethodiek. Alleen daar sparen we dan nu wat meer, om eventueel de tegenvallers in een kapitaallastensystematiek op te kunnen vangen, als we dat niet onderling met projecten kunnen opvangen. We hebben echt te maken met als we nu 2050 willen halen, kom ik ook geld ophalen. Bij de kapitaallastensystematiek dekken we de risico's eigenlijk af, want dat moet door die energiebesparing worden gedaan. Of we vragen u, mogen we een stukje uit het fonds halen, zodat er ook op dat moment een volledig gedekte investering is voor het verduurzamen van gebouwen.

Mevrouw Boom-Vos: Mag ik hem voor mij simpel recapituleren dat u kan zeggen, dat klopt of niet? Ik hoor u zeggen, als wij dat revolverend fonds in stand willen houden, hebben we nu een injectie van 8 miljoen nodig. Of we gaan over naar deze kapitaallastensystematiek, en dan eten we langzaam het revolverend fonds van 8 miljoen op, maar dan voelen we dat niet in onze begroting de komende 25 jaar. Of is dat te simpel?

Mevrouw De Jonge: U zit goed in de buurt inderdaad. Want wat wij in de begroting gaan zien, zijn de kapitaallasten. Dus de investering 1,5 miljoen. Die moeten wij gewoon over 25 jaar gaan afschrijven. En onze systematiek is dat we 2 procent rente intern doen, ongeacht wat de marktrente is. Staat los van elkaar. Want wij hoeven niet altijd te lenen,

omdat we nou eenmaal nog wat geld van Eneco hebben. Dat doen we los van elkaar. We hebben intern afgesproken, als iemand een krediet nodig heeft, dan moet hij daar 2 procent intern gewoon rente voor betalen. Dat gaan we zorgen dat dat gewoon netjes in die begroting loopt.

En als we een tekort hebben tussen de kapitaallasten en de energiebesparing die we kunnen realiseren, dan pas doen we uit dat fonds een bijdrage om weer steeds op 0 te komen. Niet lager dan 0 in de begroting. De begroting is 0, of hoger als de energiebesparing hoger is dan de kapitaallasten. Als we 8 miljoen bij willen storten, dan moet dat uit de algemene reserve gaan komen, want dat hebben we niet. En nogmaals, ook dan is het onzeker of 2 keer 8 miljoen genoeg is, omdat we dan het risico van al die prijsstijgingen nog steeds hebben en elk jaar eigenlijk moeten kijken, halen we het nog steeds met 2 keer 8 miljoen?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, heeft u nog een vraag?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja. We zijn gelukkig een lekenbestuur. Alle vragen mogen. We gaan het niet zien in de begroting. Die snap ik enerzijds. Maar die tranches worden wel elke keer aan ons voorgelegd. En toch ook ergens uit een potje moet dat bekostigd worden. En dat is dan gewoon uit de algemene pot in de begroting? Want je haalt het niet uit het fonds, alleen maar als het niet rendabel is, die onrendabele top, maar je haalt het wel ergens anders vandaan. Uiteindelijk betalen wel 25 jaar lang de tranches, de start.

De heer Bos: De investering wordt gefiatteerd, maar de kosten van die investering worden gedekt door de besparingen. Per saldo zijn je kosten en opbrengsten 0.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Is het dan mogelijk om een soort, ik denk dat veel mensen daar hier behoefte aan hebben, maar als het niet zo is, dan hoor ik het wel, om naast elkaar te zetten, wat zou er gebeuren als dat revolverend fonds blijft zoals het nu is? Dat gaat niet goed. Maar dat ook gewoon in getalletjes tot en met 2050. Daarnaast wat jullie al hebben onderzocht, die getallen zijn er vast al wel, als je die 8 miljoen erin stort, wat levert ons dat op over 25 jaar? Want dat was toch oorspronkelijk het idee dat ook echt de kas wat oplevert. En dan ook echt de dingen als rentelasten goed proberen in te schatten, enzovoort, en de opbrengsten en wat er allemaal bij komt. En dan die derde optie die jullie nu voorleggen, wat levert dat op in 2050? Of wat levert op? Wat kost het, kan ook. En ik heb er best wat voor over, begrijp me goed. Maar ik wil een beetje vat krijgen op, wat is het verschil in kosten? Gaat het om miljoenen of gaat het om 100.000?

De voorzitter: Is daar meer behoefte aan in de commissie? Ja. Betekent dat dat de commissie die informatie eerst nodig heeft, een soort van dat overzicht, voordat we hier verder over kunnen spreken? Kan het, is eerst de vraag?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Of vraag ik iets onmogelijks?

De voorzitter: Eerst de vraag of het kan.

De heer Bos: We hebben aan de hand van voorbeelden al wat proberen uit te leggen, maar we kunnen dat verbreden tot het hele verhaal tot 2050. En alleen is het wel goed even om helder te krijgen wat er dan precies naast elkaar moet komen te staan.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Daar wil ik best wel over meedenken. Het gaat ons niet zozeer om uit welk potje het komt, maar wat het ons als gemeente kost? Daar zijn we verantwoordelijk voor.

De heer Bos: Volgens mij is dat wel helder, want we vragen geen geld voor een andere systematiek. Het kost in die zin niks extra's.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Maar dat is een woordenspel, in zekere zin. Dat neem ik u niet kwalijk hoor. Maar een investering is ook een post op de begroting. Kost ook geld, in gewoon Nederlands.

De voorzitter: Eventjes concluderend, de commissie zegt eigenlijk, het is een investering nog steeds met een risico. We kunnen niet nu 100 procent zeker zeggen dat we ook dat zo terugverdienen en op 0 uitkomen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Bij het revolverend fonds is het gewoon duidelijk wat je dan uitgeeft en dat het op een gegeven moment terugkomt en dat het misschien net wat meer of minder is. Maar bij die kapitaallasten krijgen we er geen vat op.

De voorzitter: Eigenlijk meer een risico-inschatting van die kapitaallasten.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Er is ook een paar keer gevraagd, wat doet dit op lange termijn? Kijk, op korte termijn geloof ik zeker dat dit werkt. Maar zadelen we nu een volgende generatie op met een heel groot probleem doordat we nu te snel willen, of is het juist voor de toekomst heel goed? Dat wil ik echt meenemen in mijn afweging.

De voorzitter: Is dat een afweging waar we nog extra technische informatie op kunnen verschaffen? Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Misschien heel even aanvullend. Want ik worstel ook ergens mee. Misschien dat ik mevrouw Van Vugt ergens mee kan helpen, want ik snap ook dat het hier rustig blijft, want je weet de kapitaallasten en je weet de opbrengsten en je weet wat dat op de begroting brengt. Terwijl u wel verschillende methodieken met andere voorbeelden ... Dat geeft onrust. Volgens mij, en dat hoor ik mevrouw Van Vugt ook zeggen, kapitaallastensystematiek is op zich duidelijk. Die is helder. De uitgangspunten, de theorie. Maar de praktijk van de tranches, wat gaat dat met zich meebrengen? Hoe groot zijn de risico's? Want ook daar komen de variabelen. En ook daar zal je misschien een besparing, verschil gaan krijgen, dat je minder besparingen krijgt of later besparingen. En daar krijg ik geen grip op hoe degelijk die onderbouwing is gedaan. En kan je zeggen, we kiezen ... Het raadsvoorstel is nu alleen de kapitaallastensystematiek. En dat wordt pas uitgewerkt bij de tranchevoorstellen. Maar je kunt ze eigenlijk niet los van elkaar zien. Is dat wat meer wat u zoekt, de risico's en wat dat op onze begroting gaat geven?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja, want de stelling, je ziet het niet terug op de begroting, die klopt ten diepste niet. En dat voelen we eigenlijk allemaal aan. En daarom wil je gewoon weten wat die tranches doen. Die zie je wel ergens terug.

Op zich, het klopt hoor, de systematieken snap ik. En ik denk dat ik ook dat wel goed ... Ik heb het echt goed bestudeerd ook. Die snap ik. Maar gewoon de uitwerking, daar waren we gisteren ook als fractie een beetje naar aan het zoeken.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ik denk even een kleine aanvulling, want ik volg wat mevrouw Van Vugt vraagt en ik ben het ook daarmee eens. Ik denk, waar het hem ook in zit, is het kiezen voor die kapitaallasten is dat er sneller geïnvesteerd kan worden. Alleen wat we ook hebben gezien, is dat die mogelijk toch een minder besparing op gaat leveren. En dat gaat gaan we dan weer aanvullen uit dat revolverend fonds. Daar zit inderdaad die onzekerheid, is dat dan inderdaad wel die 16.000 die daar stond? Daar zit het. En je moet een keuze maken op iets, terwijl we het verschil niet helemaal goed weergegeven hebben gekregen. Wat gebeurt er als we toch een andere keuze gaan maken? En dat onderscheid is mij ook niet helemaal duidelijk geworden in deze vergadering. En volgens mij is dat de vraag die nu voorligt.

De voorzitter: Wacht even hoor. Wethouder De Jonge, neem anders even het woord. Dat is makkelijker.

Mevrouw De Jonge: Volgens mij, wat we hebben geprobeerd uit te leggen, is dat er eigenlijk heel weinig verandert. Het enige wat we niet meer doen, is geld uit een fonds halen. We vragen het bij u aan als we het niet op de bankrekening hebben staan, om het op de markt te halen. Dat is eigenlijk het grote verschil. In beide gevallen activeren we het, gaan we het afschrijven. En de energiebesparing komt binnen. In de fondssystematiek gaat de energiebesparing naar het fonds, om de volgende investeringen bij elkaar te sparen. In de kapitaalsystematiek gaan ze, net als de kapitaallasten, netjes naar de exploitatie om dat verschil op 0 in de exploitatie te doen. Heb je het fonds, dan is de exploitatie ook 0. Daar zit ook geen verschil in. Het enige wat we eigenlijk vragen, is om niet te wachten tot een fonds weer gevuld is met de besparingen die terugkomen, zodat we niet 5, 6 jaar hoeven te wachten totdat we weer een gebouw kunnen beetpakken. Maar dat we elke keer naar u komen, bij wijze van spreken al volgend jaar van, we hebben voor een paar gebouwen de berekening gedaan. We kunnen dat netjes binnen de kapitaallastenenergiebesparing oplossen met elkaar. En dat leggen we dan u voor, zodat we in '26 alweer een paar gebouwen kunnen aanpakken. En dat we veel sneller de energiebesparing, die we met elkaar moeten gaan bereiken in heel de opgaven die we hebben op klimaat, ook sneller kunnen gaan realiseren. En dat we die gebruikers ook hopelijk, net als de systematiek bij het fonds, bij de kapitaallasten mee kunnen laten genieten.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik denk dat we allemaal het doel snappen en daar ook grotendeels wel achter zullen staan. Maar het zit hem ook in het spaarpotje. Dat fonds was een spaarpotje. Dan weet je, in 2050 komt er waarschijnlijk heel veel naar de algemene reserve terug. En nu wordt het spaarpotje leeg.

Mevrouw Pichel: Mag ik nog aanvullen daarop?

De voorzitter: Ja. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Want dit is denk ik juist het punt. Er wordt aan ons nu geld gevraagd, of er extra kapitaal kan worden geleend, terwijl we hebben gezien dat de besparingen tegenvallen, want dat is de tegenvaller van het revolverend fonds. En dan wordt er aan ons gevraagd om nu weer budgettaire goedkeuring te geven voor iets wat wellicht wel weer besparingen op gaat leveren, minder dan de kapitaallasten, voor iets waarvan we in het verleden hebben gezien, het brengt eigenlijk niet voldoende op. Want daardoor is het potje leeg. En we moeten ook het potje weer verder gaan benutten.

De heer Bos: Die projecten brengen niet minder op, want die brengen evenveel op als in de fondssystematiek als in de kapitaallastensystematiek. De vertraging van het fonds wordt veroorzaakt doordat projecten uitlopen en de besparingen later in het fonds komen. Maar de besparingen per project zijn niet anders.

Mevrouw Pichel: Maar als projecten uitlopen, dan wordt het geld toch niet uitgegeven?

De voorzitter: Wacht even, want ik zit even met de tijd. Want we moeten naar een besluit toe. Is het mogelijk om de twijfel die net uit de commissie kwam inderdaad inzichtelijk te maken? Die financiële risico's daarvan, die cijfers duidelijk naast elkaar te zetten en hier dan vervolgens met die informatie nog een keer beeldvormend over te spreken. Is dat misschien een goede voorzet van, hoe nu verder? Want we gaan het vanavond binnen 6 minuten, of 4 minuten niet oplossen. Helaas. Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Daar zou ik aan willen toevoegen, dan moet je niet alleen het lijstje denk ik met verschillen noemen, maar juist ook met overeenkomsten. Want volgens mij gaan we nu eigenlijk de discussie voeren, omdat we bang zijn voor verschillen, terwijl eigenlijk die tegenvaller zouden we anders ook hebben gezien. Alleen was die minder zichtbaar geworden, omdat er kwam minder meer in het fonds. Maar dat wordt minder zichtbaar dan nu. Ik heb het gevoel dat we hier een soort van angst krijgen nu. Neem juist vooral de overeenkomsten, die je als het ware kunt wegstrepen, dan ook mee in dat lijstje wat jullie dan voor ons opstellen, alsjeblieft.

De voorzitter: Ik denk dat dat een hele fijne opdracht inderdaad erbij is, om bij ons de angst weg te nemen dat het uiteindelijk goedkomt. Nog andere dingen die meegegeven moeten worden? Er is ook natuurlijk goed mee getypt. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Wat ik nu begrijp, is dat er scenario's op papier komen die met elkaar worden vergeleken. Of in ieder geval dat was de beschrijving van mevrouw Van Vugt. Waar we jullie steeds over hebben gehoord, is het scenario dat er geld bijkomt in het fonds om de doelstelling van 2050 te halen. Ik vind dat zelf wel een wat oneerlijke vergelijking, omdat in die kapitaallastensystematiek we een doelstelling hebben om in 2040 alles af te hebben. De eerlijke vergelijking is, wat moet er in het fonds bij om de doelstelling van 2040 te halen? Niet 2050. Die vergelijking zou ik ook nog wel willen zien.

De voorzitter: Dat komt goed, hoor ik hier. Dan kan ik de conclusie trekken dat de commissie zojuist nog wat informatie heeft opgevraagd. Dat hebben we genoteerd. Dat

komt naar de commissie toe. En vervolgens aan de hand van die informatie bespreken we dit nog een keer technisch. Klopt dat? Oké. Dat komt terug bij de Agendacommissie. Doen we het via de Agendacommissie. Dan kunnen er natuurlijk altijd nog dingen toegevoegd worden. Verder vond ik het voor de materie toch vrij helder, ook al zijn we er niet helemaal uitgekomen. Ik wil ook zeker de ambtenaren en de wethouder bedanken en ook heel erg de commissie bedanken voor de duidelijke vragen. Bij deze sluit ik de vergadering en wens ik u allemaal een prettige avond.

4. Uitvoering geven aan Ontwikkelkader Wantij in de Rondte! – Raadsvoorstel

Voorzitter: Mevrouw Van Engelen

Raadsgriffier: De heer Den Boer

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)

Dhr. Van Dam Timmers (CDA)

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Dhr. Hartmeijer (SP)

Dhr. Den Hartog (GroenLinks)

Dhr. Den Heijer (VVD)

Dhr. Laban (ChristenUnie/SGP)

Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)

Mevr. Redko (Forum voor Democratie)

Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)

Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)

Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)

Dhr. Stolk (VSP)

Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouder: wethouder M. Burggraaf

Overige aanwezigen: dhr. Van Ameijden, Dhr. Barone

De voorzitter: Beste mensen, er is een commissiegriffier en de laatste commissieleden druppelen ook nog binnen. We kunnen beginnen. Van harte welkom allemaal. Ik zie achter mij een volle tribune. Dat is altijd een goed teken, want we hebben weer een interessant onderwerp vanavond. Eigenlijk stond dit oordeelsvormend op de agenda. Dat kan nog steeds zo zijn. Maar van het weekend hebben zich 2 sprekers gemeld. Wat betekent dat we eerst over dit onderwerp naar de sprekers gaan luisteren en vragen kunnen stellen, zoals we gewend zijn. Elke spreker 5 minuten. Vervolgens vragen van de commissie. En dan na de sprekers gaat de commissie opnieuw bepalen of we vanavond het oordeelsvormend willen bespreken of dat we toch een andere route kiezen, naar aanleiding van het spreken. Dat eventjes vooraf.

We beginnen altijd met een namenrondje voor het verslag van de commissie- en raadsleden. En ik zou zeggen dat de sprekers daar ook aan mee mogen doen. Ik zal vast het goede voorbeeld geven. Ik ben Yara van Engelen. Ik ben vanavond de voorzitter. En dan ga ik rechts van mij verder.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

Mevrouw Redko: Azza Redko, Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, Gewoon Dordt

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, Dordtse VVD.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

De heer Van Dam Timmers: Jan van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, Socialistische Partij.

De heer Van Ameijden: Alex van Ameijden, Gebouw Wantijhof.

De heer Barone: Elio Barone, namens Stichting Leefwerf De Biesbosch en het Binnenvaartmuseum.

De voorzitter: Super. Dat ging hartstikke professioneel al. Even kijken, de heer Van Ameijden gaat zo beginnen voor ons, namens een aantal bewoners van het appartementencomplex van het Wantijhof. Mijnheer Van Ameijden, bent u er klaar voor? Dan geef ik u het woord.

De heer Van Ameijden: Mede namens mijn buurman, Walter Boshoven. Allereerst bedankt voor de spreektijd en uw aandacht voor een voor ons belangrijk onderwerp.

Na jaren van plannen maken en volgens ons maximaal maar drie voorlichtingsmomenten komt er nu opeens voor ons een definitief plan, wat wij helaas als direct betrokken bewoners uit de media moeten lezen. Als bewoners van het gebouw Wantijhof aan de Touwslagerstraat hebben wij direct zicht op het plein tussen de door jullie genoemde parkeergarage en de trappen. Dat heeft volgens ons geen eigen naam. Wordt ook wel eens Energiekade genoemd. Graag zouden wij als kennis van de situatie de gemeente willen behoeden voor de nodige problemen en missers die wij zien voor het zogenaamde

groene strand, legale zwemmogelijkheid, eventueel paviljoen en het verhogen van de parkeergarage. Als eerste, de groene ligweide is, indien de parkeergarage blijft staan, op deze locatie totaal ongeschikt als ligweide, omdat deze aan de noordzijde van de parkeergarage en ten oosten van ons gebouw gesitueerd is, en daarmee volledig verkeerd op de zon ligt. Ook zal deze groene ligweide gaan dienen als speel-/uitlaatveld voor honden. En wie gaat dat handhaven? De huidige zeer dure stenen bestrating is nu een weerspiegeling van de vroegere helling die hier geweest is. En die moet dan verdwijnen voor een, ons inziens, totaal mislukte ligweide. Voorlopig zou u beter af kunnen wachten hoe de kleinere dagrecreatie met ligveld en horeca, genoemd onder punt 1 naast de Prins Clausbrug op de Stadswerven gaat functioneren. En daarna eventueel nog een tweede locatie erbij te zoeken. Als tweede, de zwemactiviteit op deze locatie is levensgevaarlijk, omdat het een stroomgebied met eb en vloed is. Ook de vele cruiseschepen, die er pal naast met hun schroefwater gaan afmeren, zorgen voor een zeer gevaarlijke situatie. Ook zal de zogenaamde hub, de pont, zorgen voor veel vaarbeweging pal naast de gedachte zwemsteiger. Daarnaast is ook zeker van belang dat er vanaf de huidige steiger tot aan de bioscoop de oever gemaakt is van stortstenen, in combinatie met de trappen. En er staat op circa 10 meter uit de kant nog een oude wand onder water. Daardoor is er onvoldoende diepte om te zwemmen, en laat staan duiken vanaf een vlot of steigers. Indien er toch hiervoor gekozen wordt, hoe gaat het dan met het borgen van de veiligheid? Is het wel een officieel zwemwater? Handhaving door middel van strandwacht? Sanitair? En dergelijke. Het is ook zeker een valse concurrentie voor het noodlijdende Wantijbad. Als alternatief voor de ligweide en zwemmogelijkheid zouden we zeker het verstandig vinden om de haalbaarheid te onderzoeken of aan de andere kant van de bioscoop, in samenhang met de te ontwikkelen watertuin, te kijken voor een zwem-/strandlocatie, samen met een kiosk met openbaar sanitair. Voordeel hiervan is, zijn veel veiliger ten opzichte van de scheepvaart, afsluiten van de watertuin met een dam en strand. Er is dan ook geen nieuwe brug meer nodig. En uitzicht op Hanneke. Volgens ons een win-, win- en winsituatie. Als derde, het paviljoen in de parkeergarage op de begane grond is volgens ons totaal niet haalbaar bij maximaal 30 dagen dagrecreatie op een groene ligweide en zwemdagen. Beter zou er dan gekozen kunnen worden voor een kiosk tussen de parkeergarage en de bioscoop, met een openbare sanitaire gelegenheid. Of 2 standplaatsen voor een ijskar, foodtruck, met een kleine sanitaire unit erbij. Als vierde, het eventueel verhogen van de parkeergarage is ons inziens totaal niet nodig als de onderste verdieping gewoon blijft zoals die nu is. Hij staat zelden vol. Bij verhoging heeft dit ook heel veel gevolgen voor ons woongenot, uitzicht en bezonning van onze woningen. Geeft ook nog meer schaduw op de groene ligweide. We zullen zeker ons gaan verzetten, indien er een verhoging gaat komen. Wel zijn we blij met het vergroenen van de gevel.

We hebben ook kunnen lezen dat er voor de cruiseschepen een aanlegsteiger gaat komen. We zouden graag willen weten of deze ook voor ons gebouw komt te liggen, in het verlengde van de Lange Wantijkade. Dat heet namelijk Touwslagerstraat en geen Lange Wantijkade. Dit zou namelijk betekenen dat er dan circa 900 cruiseschepen per jaar pal voor ons gaan afmeren, zonder overleg met ons. We hebben na het lezen van de nu bekend zijnde plannen veel ideeën en vragen, en hopen dat we nog mee kunnen denken hoe het plan, Wantij in de Rondte!, er definitief uit komt te zien. Bedankt voor jullie tijd en aandacht.

De voorzitter: Dank u wel. En dat was prachtig binnen de 5 minuten. Jazeker, toch wel. Dan doen we nu een kort vragenronde aan de heer Van Ameijden, voordat we verdergaan. Zijn er al vragen opgeborreld bij de commissie? Ja. De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Dank. Dank aan de spreker voor het spreken. Ik vroeg me af, u had het over die cruiseschepen. Naar mijn weten varen er nu al weleens cruise ... Wat is het werkwoord?

De voorzitter: Meren die aan.

De heer Hartmeijer: Aanmeren.

De voorzitter: Zeg maar gewoon parkeren.

De heer Hartmeijer: Meren de cruiseschepen al weleens aan, volgens mij, bij uw gebouw. Heeft u daar veel last van, in de zin van geluid, mensen die in- en uitlopen, andere overlast? Ik vroeg me dat gewoon een beetje af.

De heer Van Ameijden: Er zijn cruiseschepen bij die gigantisch veel geluid maken. Afgelopen zondag hadden we een cruiseschip, dat lag er al de avond van tevoren. En die ging de dag erop met de hub naar ... Op zondagmorgen om 07.10 uur werd de hub gestart. En die ging toen naar de Kinderdijk toe, met gigantisch veel herrie. En er waren een tweetal bewoners, die zijn er maar naartoe gegaan om 07.10 uur op zondag, om te vragen of die hub alsjeblieft even kon wachten met zijn motor te starten. En dat soort dingen gebeuren wel. En de ene cruiseboot is wat jonger als de andere. De oude cruiseboten maken veel herrie als ze bij ons liggen. En zodra ze aan de walstroom gaan, gaan de meeste motoren wel uit, maar de luchtverfrissing in de boten blijft altijd aan. Dat is jammer.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Eerst de heer Den Heijer en dan de heer Groenewege. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Ik denk, heldere uiteenzetting. En goed dat u uw geluid laat horen. En ik denk dat het van belang is dat ook in de participatie, die na dit voorstel in gang wordt gezet, dat dat ook meegenomen wordt. Brengt me bij de vraag die we ook terughoren bij bewoners die in uw stukje wonen. Die zeggen dat er nu met de trappen al heel veel mensen eigenlijk voor de deur daar nu vertoeven.

En dat door juist de ligging van de zwemvoorziening de verdenking is dat misschien de stroom iets meer aan de andere kant gaat zijn, waardoor het geluid wat beperkter gaat zijn. Hoe kijkt u daarnaar? Heel simpel gezegd, je hebt nu een hele brede trap. En iedereen gaat nu al ongeveer overal op die trap zitten? Ook recht bij u voor de deur? De zwemvoorziening komt niet recht voor het appartementencomplex, maar tussen de parkeergarage en de bioscoop. Dan zou het kunnen betekenen, is de verdenking van een aantal bewoners die ik gesproken heb, dat mensen wat makkelijker daar gaan zitten en niet meer bij u voor de deur. Is dat iets wat u ook terug hoort?

De heer Van Ameijden: De mensen gaan liggen op de plekken waar de zon is. Dat is de basis. En de zwemmers gaan proberen te zwemmen op de locaties waar ze het leuk

vinden om te zwemmen en waar ze kunnen springen en kunnen duiken, en dat soort zaken. Zodra je legaal bepaalde plaatsen, legaal, want dan ga je het faciliteren, dat geeft ook je verantwoordelijkheid naar jullie toe, als je dat gaat faciliteren, vind ik levensgevaarlijk hoor. Want het is gewoon echt niet te geloven wat wij daar zien gebeuren. Je moet daar gewoon continu een bewaking bij gaan zetten. De mensen klimmen op palen. Ze klimmen over steigers heen. Ze kruipen op boten. Ze duiken overal vanaf. Ze klimmen zelfs op de Prins Clausbrug. Daar duiken ze vanaf. Het is, de jeugd die daar zwemt, is dat type jeugd, die doen dat gewoon. Dat zijn niet de gezinnetjes die even gezellig daar komen buurten. Die doen dat niet. En op een stadsstrand, zoals jullie dat bedenken, dan moet je een stukje zand hebben wat het water in gaat, dat die kinderen met het water kunnen spelen. En dat zou in combinatie met een stuk watertuin, wat jullie bedacht hebben in die doodlopende arm ... Daar zou je wel iets moois kunnen creëren met een dam, met een stuk strand eraan, of wat dan ook. Dan zit je buiten de vaarweg. Dan zit je in die kom. En dan heb je gelijk twee vliegen in één klap. Die beton brug die achterin ligt, die is afgekeurd, hebben we gelezen. Daar moet een nieuwe voor in de plaats komen. Daar is geen geld voor. Heb je dan ook niet meer nodig, want dat rondje wat je rondom het water wil gaan lopen, dat kan je over die dam laten gaan. En dan heb je dat ook gelijk afgesloten. Je krijgt stilstaand water waar je een watertuin kan maken. Waar je wel een buis in kan leggen, dat je daar nog wel wat eb en vloed in kan krijgen, maar waar je dat kan regelen. Want ga er maar aan staan, anderhalve meter waterverschil. Ga daar maar stapstenen in maken. Dat gaat je nooit lukken. Het wordt gewoon echt fiasco nummer drie. Ik zou zeggen, bezint eer dat ge begint en praat met mensen die er verstand van hebben.

De voorzitter: Helder. Dan gaan we naar de vraag van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Hij is al soort van beantwoord hoor. Maar u had allerlei inhoudelijke bezwaren tegen het stadsstrand op die locatie. Maar ik vroeg me af of u ook gewoon niet meer overlast vreest, als daar een stadsstrand wordt aangelegd, voor uw wooncomplex, dan er nu is?

De heer Van Ameijden: Het probleem van het stadsstrand ligt bij ons niet in de overlast. Het ligt gewoon in het gevaar wat wij zien. En wij zien dat dat gewoon niet gehandhaafd gaat worden en dat het helemaal totaal een mislukt iets wordt waar veel geld voor wordt opgeofferd.

Waar nu een keurig plein voor wordt opgeofferd en wat gewoon echt zinloos is. En die trappen functioneren op dit moment eigenlijk wel redelijk. Alleen het zou nog eigenlijk veel beter gehandhaafd moeten worden, wat ons betreft.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Schalken. Daarna wilde ik eigenlijk door naar het inspreken van de heer Barone, als u dat goedvindt. Ik kijk even naar de commissie, maar vooral de heer Roggekamp. Is dat goed?

De heer Schalken-den Hartog: Volgens mij wil mijnheer Roggekamp ook zijn vraag stellen.

De voorzitter: Dan doen we nog twee vragen, de heer Schalken en de heer Roggekamp. En dan gaan we daarna door. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel. Ik kom even op het stukje participatie, omdat mijnheer aangaf dat eigenlijk hij als bewoner verrast werd met het plan en het eigenlijk uit de krant moest lezen. Is het zo dat er vanuit uw complex of vanuit de bewoners echt niemand betrokken is geweest bij de voorbereiding van de plannen? Is het echt als verrassing gekomen voor u als bewoners? Zeker omdat u ook echt direct de effecten heeft van de uitwerking van de plannen.

De heer Van Ameijden: Wij hebben via de krant en dergelijke de voorlichtingsbijeenkomsten gezien die plaats hebben gevonden in het regiokantoor. En een keer een voorlichting in de bioscoop. En daar zijn wat mensen van ons naartoe geweest. En dat zijn eigenlijk de enige momenten geweest dat wij hebben mee kunnen participeren, als bewoners zijnde van ons complex, ons gehele complex.

De heer Schalken-den Hartog: Als korte vervolgvraag, is het zo dat u niet, voordat het in de krant kwam, hoorde wat uiteindelijk de plannen zijn die nu op tafel liggen?

De heer Van Ameijden: Nee, anders had ik het daarnet wel verwoord.

De voorzitter: Helder. De heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Ik ben eigenlijk wel een beetje geschrokken, mijnheer Van Ameijden, want we hebben het punt veiligheid met zwemmen, hebben we ook altijd aangegeven, en is aangegeven, er komt een lijn of er komt, hoe werd het genoemd, een aanvaarbeveiliging, dat die zwemmers daar niet mee in aanraking komen. Maar u geeft eigenlijk aan, de jeugd vooral, die gebruikt alles om vanaf te duiken en te doen. Dan zou dit juist averechts werken. Is dat uw visie dan ook? Of zegt u, daar blijven ze dan wel binnen? Ze gaan dan niet in de vaargeul zwemmen.

De heer Van Ameijden: Ik geloof dat ik wat betreft de jeugd wel redelijk duidelijk was. En wat ik voornamelijk gevaarlijk vond, en wat ik aangegeven heb, is dat het een getijdegebied is. En ik heb aangegeven dat het schroefwater van de cruiseschepen ... Die met 900 stuks in de toekomst vanaf 1 oktober bij ons gaan aanmeren.

En als je ziet hoeveel schroefwater er langs al die trappen, tot aan de bioscoop, gaat, je schrikt je eigen kapot als je daarin moet gaan zwemmen hoor. En wie gaat dat dan bepalen van, Pietje, we gaan koppen tellen, die moeten er nu uit en die mogen nog even blijven. Dat gaat gewoon niet. Breiwerk in de praktijk. Het is het een of het ander. En zodra je die cruiseschepen daar toelaat, moet je daar geen zwembad pal achter creëren. Dan moet je daar gewoon 100 meter vrij van blijven. Dan doe je iets wijs. Want het cruiseschip gaat niet keurig netjes in de breedte zo naar de kant schuiven. Die gaat weleens een beetje vooruit. Die gaat weleens een beetje achteruit. En dan kan je wel aanvaarbeveiliging maken, maar de aanvaarbeveiliging houdt het schroefwater niet tegen hoor.

De voorzitter: Die is heel helder. Dank u wel. Bedankt voor het inspreken, de heer Van Ameijden. We gaan naar de heer Barone. En u spreekt namens Stichting Leefwerf De Biesbosch en het Binnenvaartmuseum. En Clark staat klaar om de prestatie aan te zetten. En u gaat ook daar staan? Super. Gaat uw gang.

De heer Barone: In plaats van sheets of een verhaal zonder beelden, dacht ik, laten we beginnen met inspirerende plaatjes, filmpjes van het gebied waar we het over hebben. Wantij-West, een gebied met veel kansen. En we zien hier dat er best wel veel water is. En een prachtige landtong die nog groen is, wat echt het enige volwassen groen in heel de wijk is. Dit praat niet heel handig. En we zien natuurlijk het Binnenvaartmuseum, de Biesboschhal. Een heel bijzonder stukje maritieme geschiedenis die we nog hebben en die we koesteren. Deze beelden dienen eigenlijk deels als een nulmeting. En strakjes zul je zien, dan gebeurt er opeens iets. Dan komt er namelijk meer varende erfoed. En dan gebeurt er iets in heel het gebied. Allereerst kreeg ik van de zomer een aanvraag of er opeens 43 scheepjes extra konden komen, want die zouden naar SAIL varen. Alleen 1 etappe was uitgevallen. Mag dat van de gemeente Dordrecht? Dat was akkoord. En op stel en sprong is het gelukt. En dat was zo leuk, dat zullen misschien zo ook wel zien, dat de burens, kijk, daar komen ze, over de Beneden-Merwede naar het drierivierenpunt, en dan gaan ze zo de Wantij op, door de majestueuze iconische Prins Clausbrug, de Zalmshouwtjes, maar ook grotere schepen. En burens hebben we natuurlijk uitgenodigd, komt u ook? Die vonden het fantastisch. Er waren er zelfs bij die hun andere burens, die op vakantie waren, hebben laten weten, jullie hebben echt wat gemist op Stadswerven. Dat is wat we willen in de toekomst. Wij willen dit voortzetten. Het Binnenvaartmuseum, Leefwerf De Biesbosch, maar ook bijvoorbeeld Dordt in Stoom zou je kunnen uitbreiden naar ons toe. Maar daar hebben we wel ruimte voor nodig. En die ruimte denken wij dat er is. Alleen daarvoor is co-creatie nodig. En die co-creatie hopen we, en dat is eigenlijk ook nu het verzoek aan uw raad en wethouder en zijn ambtenaren, laten we dat samen doen. Eigenlijk hetzelfde als wat de vorige spreker zei, er zit enorm veel potentie in het gebied. Heel veel kennis ook, kennis van zaken, maar ook specifiek vakinhoudelijke kennis. En laten we daar gebruik van maken. Wij zien dit als een integrale opgave, waarbij eigenlijk voor ons aan de noordzijde, in plaats van het geval van het zwembad de zuidzijde van Wantij-West, de uitdaging zien in enerzijds de haven hier, waar nog jachthaven ook bij komt, het behoud van een groene landtong, met of zonder toegankelijkheid, afhankelijk van de kosten natuurlijk voor sanering, maar wel met volwassen groen, omdat het echt een enorme kwaliteit is.

De Biesboschhal als icoon in het midden. Eigenlijk de hub van de Stadswerven, wat mij betreft, dat is het enige wat nog over is van Scheepswerf De Biesbosch waar je wat mee kunt, ook in maatschappelijke zin. En dan natuurlijk het Binnenvaartmuseum, de Leefwerf, met de historische schepen. En hier zie je dat langs die landtong er nog echt heel veel ruimte is om iets speciaals te doen. En in die zin ook het varende erfoed, wat van waarde is, is weerloos. Die kennen we die spreuk. Maar zonder ligplaatsen is de sloep de eindbestemming van het varende erfoed. Langzaam zet de avond in en gingen de mensen aan boord van Het Zwarte Zwaantje. Hoe mooi zou het niet zijn als Het Zwarte Zwaantje straks misschien wel op het Wantij ligt. En dat je daar met je bootje kan aanmeren als passant. Dat daarop een pop-up restaurant is bij lekker weer. Dat je daar kunt genieten. In de stuurhut van Het Zwarte Zwaantje komt nog het baken van maritiem Drechtsteden, waarmee te zien is wat het vroeger was, maar ook waarmee bedrijven van nu kunnen laten zien wat er in de Drechtsteden in de maritieme maakindustrie nu gebeurt en in de toekomst nog gaat gebeuren. En wij willen meer. Wij willen ook zorgen dat we samenwerken met andere partijen, zoals bijvoorbeeld het Klein Schippersgilde, wat u een ingezonden brief heeft gestuurd bij dit dossier. Want wij zouden ook graag ruimte bieden aan een stukje remise stijgen, waarbij duurzame

installaties mogelijk zijn. Wij hebben stroom, ook groen opgewekt. Wij kunnen fossielvrije brandstoffen faciliteren. Alleen daar hebben we ook medewerking van de gemeente bij nodig. Kijk, en hier ziet u hoe mooi die landtong kan zijn. Aangekleed met schepen ervoor, zoals het vroeger ook was. En dan rijst je er majestueus bovenuit met het groen. En de Biesboschhal, daarvan hopen wij dat we daarin ook meegenomen worden. En een prachtig plan, wat uw raad ook heeft gehoord, van de molen, die is helaas vroegtijdig al afgevallen. Betreuren we heel erg. Want die schijnt te hoog te zijn. Maar misschien dat die ook buiten de Biesboschhal kunnen. Het filmpje duurt 5 minuten. Ik ga afronden. De avond zet in, en wij gaan zo dadelijk weer, zoals we begonnen zijn, zien hoe mooi het ook 's avonds kan zijn. Dat was mijn verhaal.

De voorzitter: Superslim om een filmpje van 5 minuten mee te nemen. Dan weet je altijd wanneer je moet stoppen. Dank u wel. Dat was duidelijk. Mooie beelden erbij. We gaan naar vragen van de commissie. Zijn er vragen van de commissie? De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Dank aan de heer Barone voor het filmpje en het inspreken. Ziet er heel mooi uit. Heel gezellig. Wat ik me wel afvroeg, twee jaar geleden was er vanuit uw kant veel kritiek op het plan, om dit te realiseren, wat zou er volgens u dan niet moeten gebeuren in de plannen die nu voorgesteld worden?

De heer Barone: Ik ga hem omdraaien, wat is ervoor nodig om het wel te laten gebeuren? Ik denk dat dat interessanter is. Ik denk, samenwerking met de zaal. En niet alleen de bewoners, maar ik bedoel ook het projectteam Stadswerven en projectteam Wantij-West. Dat allereerst. En ik zie daar wel een kentering in, wat twee jaar geleden betrof. Er is veel meer samenwerking. Sterker nog, we hebben het laatste half jaar keihard gewerkt om ervoor te zorgen dat er minder busbewegingen zijn.

Want de gemeente kwam zelf naar ons toe, jullie steiger, de voormalige waterbussteiger die voor het Wantijhof ligt, is nu ingericht dat er ook de RiverTender, de ferry, kan afmeren naar Kinderdijk. Dat hebben we op stel en sprong geregeld. Dat ging fantastisch. Is natuurlijk een tijdelijke oplossing. Maar daarmee hebben we elkaar gevonden. En ik hoop dat dat zich doorzet. Maar nogmaals, er zijn een aantal belangrijke dingen. Die landtong, als die nog als woonbestemming met zes villa's bestemd is en niet uit de GREX gehaald is, dan ben je eigenlijk vleugellam in dat gebied, omdat je dat integraal moet oppakken. Landtong en Leefwerf, Binnenvaartmuseum en Biesboschhal eigenlijk ook. En die is helaas, zag ik in de stukken, weggehaald in de bijlage. De maatschappelijke bestemming Biesboschhal zat er niet bij. En dat is wel voor ons, hebben we meerdere keren ingesproken, heel belangrijk dat ook de maatschappelijke partijen daarin mee kunnen doen. En daarin zou ik ook graag de opdracht die stond in de tender om willen draaien. Dat datgene wat in de Biesboschhal kwam niet ten koste moest gaan van Leefwerf De Biesbosch en het Binnenvaartmuseum. Die draai ik graag om. Laat het een verrijking zijn voor beide initiatieven.

De voorzitter: Dank u wel. Een vraag van de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank voor de bevlogen inbreng. Zo kennen we de heer Barone ook. Die spuit uit elkaar van ideeën. En dat wekt heel veel enthousiasme op. En tegelijkertijd moeten we ook, vind ik, altijd goed kijken naar wat binnen de bestaande ruimte kan, en ook langdurig kan. U heeft daar enkele punten op genoemd. En als je een samenwerking

met elkaar aangaat, dat je op een gegeven moment ook even in de tussentijd een tussenstap onderneemt van, we hebben toen veel ruimte geboden in dat gebied als gemeente en hoe loopt dat nu? Kunnen we daar eens met elkaar het gesprek over voeren? Ik vroeg me af, is dat gesprek weleens geweest, op basis van het initiatiefvoorstel wat destijds gestart is? En met daarbij opmerkend, dat ik veel geluiden uit de buurt hoor. Dat er gesproken is in het initiatiefvoorstel over een betekenisvolle bijdrage leveren aan een hoogwaardig leefmilieu in de Stadswerven. Dat gevoel is niet altijd zo bij het initiatief Leefwerf De Biesbosch, ondanks alle positieve elementen. En mijn vraag ziet meer op, wat zijn de stappen die de Leefwerf daarin maakt, in verbinding met de buurt bijvoorbeeld?

De heer Barone: Die vraag ga ik ook omdraaien, mijnheer Den Heijer. Bent u geweest 16 augustus? Want u was uitgenodigd als bewoner van de Stadswerven. Dat is allereerst een antwoord, denk ik. Wij doen dat heel graag. Alleen, en dat is wel een ding waar wij mee zitten, is dat wij gevangen zitten in het tempo van de gemeente. Wij zouden vorig jaar rond deze tijd gaan beginnen met de werkzaamheden aan de kade, tussen de landtong en de werf van de Biesbosch. Dat gaat dit jaar misschien in oktober beginnen. Dan heb je een jaar vertraging. En een jaar vertraging betekent een jaar achteruitlopen. En in de tussentijd is er wel gelukkig veel veranderd op het gebied van het contact met het project Stadswerven en met Wantij-West. Maar uw raad heeft er juist voor besloten dat er minder ruimte voor ons is gekomen als de vorige raad besloten had. Wat u zegt, dat wij meer ruimte hebben genomen, is een foute constatering. Die wil ik graag ook herroepen hierbij. En daarnaast, kijk, wij zijn natuurlijk zelf ook aan het nadenken over programmering.

Maar omdat we in een situatie zitten waarin we eigenlijk nog, net als u, in een bouwput leven, want Leefwerf De Biesbosch heeft goede faciliteiten, maar de kaders zijn nog niet klaar. En er wordt hard aan gewerkt. De landtong is nog niet klaar. De Biesboschhal is nog niet klaar. We hebben nog ook extra ruimte nodig om levensvatbaar te kunnen zijn. Want uw raad heeft ook heel duidelijk gezegd voor bijvoorbeeld de Biesboschhal, het moeten initiatieven zijn die zelfstandig kunnen functioneren. Dat willen wij graag ook. En we willen niet bij de raad handje op gaan houden. Is nooit de insteek geweest. En daarover willen we het gesprek hebben. Volgens mij is de tijd daar wel rijp voor. Wat ik zeg, samenwerking, dat kan. Maar vooral kijkende naar de toekomst hebben wij zelf nu een aanvraag gedaan bij de provincie voor een stuk cofinanciering bij een initiatief voor het ontwikkelen van een tienjaren ontwikkelplan. Want de programmering van de Leefwerf, het Binnenvaartmuseum, de professionalisering, publieksfuncties die programmatisch, maar deels ook permanent zouden kunnen zijn, die willen we graag toevoegen. Graag ook in samenwerking met de buurt, waar veel vrijwilligers vandaan komen. Maar je zit wel in het momentum. En dat momentum was er nog gewoon simpelweg niet. En hopelijk komt dat nu wel. Denk vooral mee. Kom met een denktank als buurtbewoner en als raadslid. Wees welkom. Absoluut.

De voorzitter: Helder. Omwille van de tijd moet ik nu wel aan de commissie gaan vragen, willen we zo meteen gelijk door naar de oordeelsvorming of willen we dat doorschuiven, omdat we hier nog wat meer de tijd voor willen nemen? Ik blijf wel even in beeld, terwijl jullie nadenken. Dat is goed. Ik neem het ongemak op me.

De heer Damen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Damen.

De heer Damen: Ik ben nogal geschrokken van wat mijnheer Van Ameijden allemaal vertelde over de risico's van het zwemmen. En ik wil daar graag een reactie van het college op hebben.

De voorzitter: Daar is een oordeelsvormende sessie natuurlijk perfect voor. Dat zou straks kunnen. De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, er is wel, geloof ik, wat ruimte op de agenda van volgende week. Ik kijk even naar de collega's. Misschien is het toch wel een goed idee om eventjes niet nog in 3 kwartier dit af te raffelen, want we hebben tot 23.00 uur, maar toch te proberen om het volgende week dan te vervolgen.

De voorzitter: Als u zegt, ik heb vanavond nieuwe dingen gehoord waar ik echt nog even over na wil denken en toch even goed wil voorbereiden, dan kan dat inderdaad later. Even kijken. De heer Schalken, had u ook een vinger ... Als eerste in de lucht?

De heer Schalken-den Hartog: Ja. Inderdaad ook naar aanleiding van de insprekers. Zeker met betrekking tot het strand en de veiligheid. Ik denk dat het wel goed is dat we daar wellicht eerst even nog wat nader over in gesprek kunnen gaan, wat mensen kunnen spreken, voordat we daar oordeelsvormend verder over met elkaar in gesprek komen. Want het is onderdeel van het voorstel wat nu naar de raad gaat.

De voorzitter: En zelf mensen spreken, bedoelt u buiten deze vergadering om? Ja. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik heb vanavond in drie commissies gezeten waar drie keer de opmerking is gemaakt, er is volgende week wel ruimte, laten we het daarin inplannen. Ik weet niet of het hier over een fictieve ruimte is die bestaat, maar kijk ik onze griffier met mijn blauwe ogen aan. Tweede punt wat ik wil maken, en daar draai ik hem om bij de heer Schalken, het punt is helder naar voren gekomen. Ik vind eigenlijk dat de wethouder hier moet komen vertellen hoe dit op een veilige manier geregeld kan worden.

De voorzitter: Twee dingen. Ik hoor net, er is ruimte. En dit moet echt naar oordeelsvorming. En de andere dingen vanavond, in ieder geval waar ik bij heb gezeten, nog niet. Die zijn doorgeschoven. Dat geeft ook bepaalde prioriteit. Over de agenda geen zorgen. Daar is volgende week ruimte. De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dat kunt u wel mooi zeggen natuurlijk, maar de dingen die zijn doorgeschoven, zijn veelal commissieleden die hier zitten die ook bij datzelfde onderwerp volgende week op diezelfde tijd moeten zitten. Er is volgende week helemaal geen ruimte als het gaat om het bespreken van oordeelsvormende vergaderingen, als het gaat om dit onderwerp. Mijn voorstel zou zijn

om het nu wel oordeelsvormend te bespreken. En dan kan je uiteindelijk een keer in de raad terechtkomen dat je nog een keer een aantal aspecten hiervan bespreekt, maar dan kunnen we in ieder geval verder. We hebben nog 50 minuten. Laten we dat vooral doen.

De voorzitter: Helder. U schuift vanavond alles door. De heer Den Hartog, had u nog iets?

De heer Den Hartog: Ja. Dat sluit behoorlijk aan bij de heer Van Dam Timmers. Laten we nu oordeels ... En het kan natuurlijk zo zijn dat we niet het afkrijgen. Dan kunnen we altijd nog besluiten dat er een ander moment, wellicht volgende week, is. Maar ik zou het voor nu starten. De heer Stolk nog als laatste.

De heer Stolk: Als wij dan oordeelsvormend, kunnen we dan eerst de reactie van de wethouder horen over de situatie, zoals die nu geschetst is, en vooral door de bewoners?

De voorzitter: Ja, dat zou allemaal kunnen. Maar ik wil even checken, want het was net best wel verdeeld, of we het doorschuiven of nu met oordeelsvormend verdergaan? Ik wil even stemmen. De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ik kan eigenlijk wel leven met het voorstel van de heer Den Hartog, dat we het misschien dan in tweeën eventueel knippen.

De voorzitter: Als we het vanavond niet afkrijgen, als het gewoon meer aandacht nodig heeft, is het heel simpel, schuiven we het door. Maar hebben we in ieder geval een deel gedaan. En u heeft vooral behoefte aan reactie van de wethouder op de veiligheid. En dat zou vanavond heel goed kunnen. Zullen we dat doen? Ja. Dan sluit ik nu het insprekgedeelte af. Hartelijk dank aan de twee heren. Super gegaan. Jullie mogen lekker op de tribune gaan zitten of naar huis. Maar ik denk, jullie zo inschattend, dat jullie nog even blijven hangen. En dan mag het college en de ambtenaar aan tafel komen. De stoel is al warm. We gaan snel verder. Op mijn blaadje staat dat ik eigenlijk zou beginnen bij het CDA, want die heeft politieke vragen ingeleverd. Maar naar de wens van de commissie ga ik nu eerst naar de wethouder. Wethouder, heeft u het goed gehoord of moet er nog even herhaling van de vraag?

De heer Burggraaf: Ik weet niet zo goed wat de volgorde is, maar ik kan gewoon iets globaals vertellen. En dan denk ik dat het verder handig is om vooral te reageren op de eerste termijn van de commissie.

De voorzitter: Helemaal goed. Wethouder Burggraaf.

De heer Burggraaf: Nog even wat terughalen in het proces. U heeft, ik meen, twee jaar geleden hier het ontwikkelplan of de ontwikkelvisie behandeld, en uiteindelijk vastgesteld. U constateerde toen ook dat we een uitgebreid participatietraject daarin hebben doorlopen, om op de uitgangspunten te komen van de verschillende onderdelen in het plan. Zoals u heeft kunnen lezen in het raadsvoorstel nu, hebben we vooral een financiële zoektocht gedaan. Kijken, hoe kunnen we alles financieren? En twee, een aantal verkennende onderzoeken of het ook veilig en goed inpasbaar is op de verschillende plekken. En drie, staat er vermeld dat zodra u dan zegt, ga hier inderdaad mee verder, dan gaan we direct aan de slag om met de omgeving het gesprek aan te

gaan. En absoluut, zoals de inspreker hier van het wooncomplex aangaf, zegt, betrek de kennis in de omgeving erbij, wij kijken dagelijks op die plek uit. Dat gaan we ook absoluut doen in dit traject. We hebben al een omgevingsmanager klaarstaan daarvoor, om daarmee aan de slag te gaan. Maar dat is dan de volgende stap in de uitvoering. Als het gaat om de veiligheid, we hebben onderzoeken gedaan naar de zwemwaterkwaliteit, naar hoe je dat veilig inpasbaar kan maken als het gaat om aanvaarbeveiliging, om juist te zorgen dat een plek waar je nu al inderdaad ziet dat veel jongeren of mensen het weten te vinden, omdat het fijn zwemmen is, maar dat nu nog allemaal eigenlijk overal en nergens in het gebied doen, je juist een plek kan creëren waarbij je zorgt, daar hebben met Rijkswaterstaat ook gesprekken over gehad, dat je een zwemplek krijgt die buiten de vaargeul zit, met zwemsteigers. En een soort zwembak eigenlijk wat eronder zit, is afgeschermd. En op die manier daar een veilige zwemplek kan creëren. Dat even als globale eerste reflectie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik dit echt eventjes als een toelichting. Want het lijkt me dan handig om het nog een beetje gestroomlijnd te houden. Om dan ook eventuele opmerkingen hierover in uw eerste termijn te verwerken.

Want dan kunnen we na de eerste termijn weer de wethouder horen. Dan houden we ons nog een beetje aan de vergaderstructuur. Dan ga ik nu even naar het CDA, de heer Van Dam Timmers, want uw partij heeft politieke vragen aangeleverd. Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Dat klopt, voorzitter. Vooropgesteld, ook in ons verkiezingsprogramma zijn we warm voorstander van een stadsstrand. En ook van de ontwikkeling van Wantij-West. Toch hebben we een aantal politieke vragen gesteld. En een van die vragen was, is het stadsstrand voldoende kansrijk nu de parkeergarage niet wordt verplaatst? En wat vindt de raad van de gekozen financieringsstructuur, nu het onderhoud en vervangen niet zijn geborgd? Dit in tegenstelling tot de initiële investeringen die wel netjes zijn gedekt. En deze twee vragen komen eigenlijk voort uit het originele plan, het stadsstrand natuurlijk wel een andere vorm heeft, veel groter is en een andere aantrekkingskracht heeft dan in het plan wat eigenlijk nu voorligt. En daar hebben we wel zorgen over, omdat dat wel iets afdoet natuurlijk aan het uiteindelijke doel wat we met elkaar voor ogen hebben. En de vraag is, daar zit wat zorg van, is dat dan voldoende aantrekkelijk om diezelfde functie uiteindelijk uit te oefenen als die we met elkaar twee jaar geleden eigenlijk voor ogen hebben gehad, of bereiken we dan eigenlijk niet wat we wensen? En ik heb daar nog niet het finale antwoord op, maar dat is wel waar de zorg zit. En de tweede zorg zit hem op de financiering. Er staat ook in dit voorstel dat voor een heel aantal dingen nog niet duidelijk is wat de onderhouds- en beheerskosten zijn. En dat we die kosten, niet de kosten van de originele investering, maar meer de onderhoudskosten, maar ook vervangingskosten die je natuurlijk in de toekomst hebt, dat die via areaaluitbreiding gaat, en ook door toename van riviercruises in de toekomst wordt betaald. Dat vind ik toch, of vind ik, maar vanuit onze fractie vinden we dat toch ingewikkeld. Omdat juist die toegenomen inkomsten vanuit de riviercruises zijn ook als bezuinigingsmaatregel opgenomen, of eigenlijk als dekking voor toekomstige bezuinigingen opgenomen, waardoor de indruk wordt gewekt dat we eigenlijk twee keer hetzelfde geld aan het uitgeven zijn, wat niet kan. Terwijl we ook met elkaar juist dit jaar, maar ook vorig jaar hebben afgesproken, laten we proberen om minder incidenteel geld te gebruiken om een investering te doen, maar gelijk wel ook na

te denken over om dat langjarig dan netjes te begroten. En ik wens deze ontwikkeling heel veel succes toe. En ik hoop dat het niet in de toekomst mislukt, omdat we het nu niet fatsoenlijk organiseren. En daarom vinden we ook deugdelijk financiering richting de toekomst juist van belang. Ik heb nu daar zorgen over. En ik ben benieuwd hoe andere fracties erover denken, of we daar niet een oplossing voor kunnen bedenken, zodat we niet volgend jaar weer bij een Perspectiefnota, of de jaren daarna, voor een soort voldongen feit komen te staan, terwijl we het geld eigenlijk niet hebben in de bezuinigingsrondes die zijn gelopen.

De voorzitter: Goed om te delen. De heer Schalken heeft een interruptie daarop. Gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Terechte zorgen die de heer Van Dam Timmers van het CDA aangeeft. Eén zorg hoor ik hem niet over. En daar wil ik wel graag ook een reactie op van de heer Van Dam Timmers. En dat is participatie. Participatie hebben we hoog in het vaandel staan.

En hier hoor ik nu ook dat wij hier nu de plannen gaan vaststellen, en dat we daarna uitgebreid in overleg gaan met bewoners hoe we het gaan uitwerken. Wat mij betreft wordt hier gewoon eigenlijk aan de voorkant de participatie van de bewoners gemist. En daar hoor ik de heer Van Dam Timmers niet over. Bent u het met mij eens dat dat ook iets is wat eigenlijk wat meer aandacht vraagt dan dat het nu heeft gekregen?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers, CDA.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dank ook aan de heer Schalken voor deze vraag. U hoort mij er niet over. Dat is ook omdat het geen onderdeel vormt van de politieke vragen waar we het over hebben. Participatie is een groot goed. Ik kan natuurlijk niet nu helemaal dat toetsen op precies wat er gelopen is, omdat ik daar geen goed inzicht in heb. Ik weet wel dat we de afgelopen jaren op dit dossier dan natuurlijk allebei gebiedsontwikkelingen bezig zijn geweest. Maar op het definitieve plan heb ik geen inzicht in welke participatie er doorlopen is. Ik kan daar ook niet goed een oordeel nu over vellen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hartmeijer, heeft u een interruptie of een eerste termijn? Interruptie van de heer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Ik hoorde de heer Van Dam Timmers twijfelen over het stadsstrand, als ik dat zo mag samenvatten, ook omdat die parkeergarage nu blijft staan. Ik ben even op zoek, wat heeft de heer Van Dam Timmers aan argumenten of ontwikkelingen nodig waardoor hij zegt, ondanks dat zien we dat strand toch zitten?

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dat is toch iets meer duiding hoe dit, wat er nu voorligt, dan toch de juiste kwaliteit heeft dat het toch tot een succes gaat leiden. Want ik ken van het originele plan die verhalen en hiervan is die informatie toch wel veel beperkter. Daarom vind ik dat ingewikkeld en wil ik daar graag eigenlijk nog ook wel duiding van de wethouder over, hoe kunnen we zorgen dat het toch tot een succes leidt? Want nogmaals, we zijn breed voorstander van een stadsstrand, op een plek dichtbij waar mensen wonen, lekker kunnen zwemmen. En dat zie ik als een groot goed. Dat is

leuk voor kinderen, is leuk voor jongeren, is leuk voor volwassenen. En biedt ook een sportieve uitdaging aan mensen. En dat is echt een meerwaarde.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen verdere interrupties. Zijn er partijen die graag een eerste termijn zouden willen doen? Dat zijn er meerdere. Ik ga mijn best doen om iedereen netjes af te lopen. Misschien een beetje heen en weer. Maar ik begin in ieder geval bij Mijnheer Stolk van de VSP. Gaat uw gang.

De heer Stolk: Ik heb eigenlijk wel ernaar gekeken. We hebben erover gesproken. En wij zijn toch bezorgd over de kosten die gemaakt moeten worden om dit strand te maken. We hebben een mooi plein. We hebben een mooie afrastering naar beneden toe. En dat heeft heel veel geld gekost. Nu gaan we een stadsstrand maken. Daar hebben we het natuurlijk wel over gehad. Maar als we nu kijken in deze tijd, is het nog wel nodig zo'n mooi, luxe strand? Ik denk, en de VSP denkt dat dat eigenlijk niet meer moet. Ook in de context dat we eigenlijk dicht bij het Wantijbad hebben.

Dat is in april tot en met september open. Er is beveiliging bij. De lifeguards zijn er. En dat is veilig. En we hebben nu vanavond ook gehoord van een bewoner dat het eigenlijk heel onveilig zwemmen is. Ik kan zeggen dat er bijna verdrinkingen zijn geweest in de afgelopen jaren. Maar het is natuurlijk onveiliger. En ik denk dat we de reddingsbrigade er eens bij moeten halen, hoever is dit nu nog veilig? Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat het veilig is. Ik geloof dat, of de VSP gelooft eigenlijk dat het toch minder veilig is. En ik ga eigenlijk mee met de bewoners die dat zeggen. Ook de garage, die nu ineens komt, dat overvalt ons. Het zou weggaan. En nu komt het ineens en het wordt verhoogd. Ik begrijp dat het een mooie plaats is. Maar waarom? Dat zou ik van de wethouder willen horen, wat eigenlijk de motivatie is om het nu terug te zetten of te laten staan en drie hoog erop te zetten? Dat vind ik eigenlijk ook belangrijk. En de veiligheid, ik blijf erbij, de veiligheid van de kinderen. Ik wil niet de verantwoording nemen dat daar ooit een keer een verdrinking is. Dan is het hek van de dam. Dus voor ons geen strand. En laat het zo, zoals het nu is. En dan houden we misschien wat geld over om andere dingen in de stad te doen waar veel meer geld voor beschikbaar moet zijn. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Stolk. Een interruptie van de heer Den Heijer van de VVD.

De heer Den Heijer: Dank. Ik schrik een beetje welke lijn de Verenigde Senioren Partij hier hanteert, ook met de woordkeus daarbij. De eerste vraag is, hoe beoordeelt de VSP op dit moment het functioneren van dat plein in het gebied? En twee, hoe beoordeelt de Verenigde Senioren Partij dan de situatie dat op dit moment inderdaad jongeren op palen springen, van boten af springen en de kans dat het misgaat op dit moment groter is dan als je daar een voorziening treft waarmee het op een veiligere manier kan? Ik ben benieuwd hoe de Verenigde Senioren Partij ernaar kijkt.

De voorzitter: De heer Stolk, VSP.

De heer Stolk: Laat ik met het laatste beginnen. Ik denk dat ik het ermee eens ben dat het een gevaarlijke situatie is wat er elke keer gebeurt, springen van die palen af en noem maar op. Ik denk dat wel de politie of de handhavers er weleens bij zijn geweest. Ik

heb het vele malen gezien. En ook in een crisissituatie. Wat dat aangaat, is dat onveilig. Daar ben ik het helemaal mee eens. En de tweede vraag was?

De heer Den Heijer: Maar voorzitter, zo makkelijk komt de Verenigde Senioren Partij er wat mij betreft niet vanaf. Want de oplossing die de Verenigde Senioren Partij hier dan ter tafel brengt, is niets doen. Daar komt het op neer, wat de heer Stolk zegt.

De voorzitter: Maar wilt u even de tweede vraag herhalen?

De heer Den Heijer: En niets doen betekent dat risico in stand houden. De tweede vraag is hoe de Verenigde Senioren Partij überhaupt het functioneren van dat doodsaai plein, wat er volstrekt, wat mij betreft, gewoon op een onprettige manier bijligt ... Hoe beoordeelt de Verenigde Senioren Partij dat zelf dan? En ziet de Verenigde Senioren Partij zelf daar verbetering in?

De heer Stolk: Ik heb eigenlijk aangegeven dat wij, ook in het oog van de kosten die er gemaakt moeten worden, vinden dat erg duur is om daar, ik noem het een luxe, een strand neer te gaan leggen. En daarbij blijft het ook de veiligheid. Want je hebt het over de veiligheid van de springers die daar zijn, die kinderen die daar spelen en noem eigenlijk maar op. Maar het wordt nog erger als daar dadelijk een strandje is en kindjes van 3, 4, 5 jaar lopen zomaar het water in. Ik sta er niet voor in. Ik ben wel voor dat iedereen een diploma krijgt. Dat wil ik nog voor iedereen regelen, maar dat even terzijde.

De voorzitter: Het is verkiezingstijd. Een interruptie nog van de heer Laban, ChristenUnie/SGP.

De heer Laban: Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag aan de heer Stolk vragen, hij heeft een opinie gegeven over een aantal punten in het plan waar hij het niet mee eens is. Maar het plan omvat achttien punten, en ik heb er eigenlijk twee of drie gehoord waar hij het niet mee eens is. Is de Verenigde Senioren Partij ook van mening dat het hele plan niet door moet gaan, omdat ik ook hoorde over kosten?

De heer Stolk: Nee. Maar misschien wel dat het wat vertraagd kan worden, dat we eerst eens kijken wat de gevolgen zijn van het ravijnjaar. Dat is één. Twee is denk ik, dit gedeelte zijn we het niet mee eens. En ik denk dat de rest van het gebeuren, daar zouden we naar kunnen kijken. En als ik Mijnheer Barone hoor wat er eigenlijk aan ideeën is, dan staan we daar natuurlijk wel open voor.

De voorzitter: Nog een interruptie. En dan van de heer Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Ik ben wel benieuwd wat de VSP zo luxe vindt aan het stadsstrand, wat er gerealiseerd wordt? Want voor zover wij de plannen hebben doorgelezen, wordt het gewoon een grasmat in de schaduw van parkeergarage Energiehuis. Wat is daar zo luxe aan?

De voorzitter: De heer Stolk, VSP.

De heer Stolk: Als ik een strand zie, dan zie ik strand met zand.

De voorzitter: Het wordt in dit geval stand met gras.

De heer Groenewege: Er komt geen zand. Zand is natuurlijk wel heel luxe. Daar heeft de heer Stolk gelijk.

De heer Stolk: Maar ook het gras. Ik vind het overbodig, of we vinden het overbodig. En ik denk dat we daar eventjes bij blijven.

De voorzitter: Als ik deze kant van de tafel volg, heb ik op mijn lijstje staan de heer Hartmeijer van de SP, voor de eerste termijn. Gaat uw gang.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Dank aan het CDA voor het alsnog agenderen van dit stuk. Wij vonden de toelichting van het college voor een deel wel helder. Maar tijdens het voorbereiden kwamen er toch wel weer wat punten bij mij naar boven. En als het gaat om de eerste vraag over het strand wordt duidelijk dat er is gekeken naar realisatie, met het gegeven dat de parkeergarage blijft staan. En uit dat onderzoek blijkt dan dat er voldoende ruimte is. Vanuit mijn fractie hoefde dat strand er überhaupt niet echt te komen. Even een duik nemen op een veilige manier was voor ons eigenlijk wel voldoende. En wij vragen ons af, gezien de 1,8 miljoen die het gaat kosten, maar ook vanwege andere bezwaren, of je dat onderdeel nog wel moet doorzetten? Wij horen graag hoe andere fracties hier nu tegenaan kijken. Want wordt het dan niet een soort halfbakken plan? De parkeergarage verplaatsen was een ambitie. Dat is onderzocht. Alleen wij begrijpen uit de informatie dat dit zeer lastig is. Vanuit de SP wilden wij absoluut niet dat verplaatsing slechts enkele meters verder ten koste zou gaan van het Energieplein, waar onder andere aan werd gedacht. En wij hebben ook het voorstel voor de flexwoningen voor de Oekraïners in ieder geval in dat gebied gesteund. Dan zie je eigenlijk al dat het een ruimtelijke puzzel wordt, waar je niet makkelijk uitkomt. Die parkeergarage is daar gewoon nodig, gezien de voorzieningen en de hubfunctie richting binnenstad. Wij kunnen prima leven met het verfraaien van de parkeergarage. Waar wij nog wel aandacht voor willen vragen, is de extra aanlegplaatsen voor de cruiseschepen. Nou kwam dat inderdaad toevallig bij de spreker ook ter sprake. En onze vraag is aan het college, is er overleg geweest met Trivire, die een deel van de woningen beheert aan de kade, en via hen met de bewoners. Want wij kunnen ons wel voorstellen dat het voor het zicht en voor de geluidsoverlast nogal wel ingrijpend is, als je bijvoorbeeld de hele zomer grote cruiseschepen voor je deur hebt liggen. Dan de vraag over de financiën. We lezen dat er diverse cofinancieringen gerealiseerd zijn. Dat is heel mooi. Maar ook dat er nog verder gekeken wordt naar nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld voor die lage wandelkades. Dat lijkt ons ook vrij logisch. De vraag van het CDA ziet meer op het onderhoud en vervanging. Dat kan ik inderdaad niet direct uit het stuk halen. Daarmee voelt het wel een beetje incompleet. Als het college daar nog op zou willen reageren. En als laatste de landtong. De raad heeft gezegd, liever geen woningbouw met een aantal villa's, maar echt een klein openbaar park. Dat is heel kostbaar. Dat was tijdens de vorige sessie eigenlijk ook al wel bekend, met name het saneren. Dat dit meer tijd gaat kosten, is jammer, maar gezien de situatie wel begrijpelijk. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen interrupties. De heer Van der Spoel, wilt u een woordvoering doen? U staat niet op het lijstje. Dan moet u wat assertiever zijn en laten blijken dat u een woordvoering wilt doen. U krijgt nu de kans. De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Voor het grootste gedeelte sluit ik mij aan bij de woordvoering van het CDA. Alleen vind ik wel dat wij ... Daar werd de vraag gesteld of wij kunnen nadenken met zijn allen hoe we dat dan het beste kunnen financieren. En ik vind eigenlijk het een tekortkoming van dit college dat dat niet hier naar ons toe is gestuurd hoe dat eruit gaat zien. Ik wil op reactie naar het CDA eigenlijk vooral dit terugkaatsen naar het college, kom maar terug met een goed verhaal hoe dit gefinancierd gaat worden. Dan moeten wij een paar dingen van het hart.

Want wat mij ook opvalt van dit college, we hebben het gezien met het Stadspark XXL, dat moeten we nu Stadspark noemen, niet met XXL. Het Maasterras begon ook met een prachtig plan, maar dat is ook afgezwakt naar twaalf bunkers die naar binnen zijn gericht. En nu wordt het stadsstrand een grasveldje. Ik vind het best lastig dat als wij het over dingen hebben dat dat in het brein van het raadslid wordt geprent en vervolgens wordt het afgezwakt naar iets wat allang niet meer is, zoals het zou moeten zijn. En dan wil ik ook direct een opmerking maken over de garage. Sommige mensen die hier zitten, en dan kijk ik even naar de overkant, de heer Schalken-den Hartog, die draaien wat langer mee dan één of twee of drie of vier periodes. Maar die kunnen zich ook nog herinneren dat deze parkeergarage er kwam en dat er door het college werd gezegd, dit is echt een fantastische garage, want deze kunnen we eventueel demonteren en kunnen we nog elders neerzetten. Dat was een argument om de garage daar neer te zetten. Als dan nu blijkt dat dat niet zo is, dat het zelfs nog goedkoper is om gewoon ergens een nieuwe garage te bouwen, dan vind ik dat we als raad best wel in de maling zijn genomen, ook al was het de raad van drie periodes geleden. De gemeenteraad is gewoon in het ootje genomen, als dat zo blijkt te zijn. Wat vindt het college hiervan, dat het college toentertijd eigenlijk de raad een beetje voor de gek heeft gehouden? Vind ik niet kunnen. Hier laat ik het eventjes bij. Ik had nog allemaal mooie plannen voor de parkeergarage. Pak het dan goed uit met een glijbaan ervan af en zo, maar misschien ... Dan maak je er echt iets moois ...

De voorzitter: Zou ik heel leuk vinden om op die manier naar mijn werk te gaan.

De heer Van der Spoel: Ik zou het te gek vinden. Tokkelen. Maar dat misschien later.

De voorzitter: Leuke plannen. Als ik naar deze kant ga, begin ik dan bij Forum voor Democratie of bij Partij voor de Dieren? Ik weet niet wie net allemaal zijn hand heeft opgestoken. Dat ging toch heel snel. Dan begin ik bij mevrouw Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Even mijn zooi opruimen. Dank, voorzitter. Ik moet zeggen dat vanaf het begin wij echt enthousiast waren over het plan. Drie jaar geleden hebben we wat varianten mogen zien. En ik denk nog steeds dat het een mooi plan is. En nu komen we dicht bij een eerste fase van uitvoering. We zitten in een oordeelsvormende fase. En toch hebben we wat insprekers die graag wat meer input hadden willen leveren of meer betrokken hadden willen zijn. Er werd net een vraag gesteld aan de heer Barone, wat is er nodig om de plannen te laten slagen? En hij gaf aan, samenwerking met de mensen

hier, projectteam, Stadswerven en Wantij-West. Het is natuurlijk een complexe situatie. Maar mijn vraag aan de wethouder zou zijn, wat is er volgens de wethouder nodig? En hoe valt dit allemaal in elkaar? Als dingen complex zijn en van vele factoren afhankelijk zijn, dan betekent het vaak wel dat je gewoon ergens aan moet beginnen. Maar wellicht kan de wethouder toch wat toelichten over die complexiteit van het plan en of hij enig inzicht kan geven op de uitwerking, met de vragen die we hier nu krijgen. Ik vind dat wij daar als commissie weinig zicht op hebben. Wij zijn niet bij de participatie betrokken. We moeten er toch op vertrouwen dat dat goed wordt gedaan. Ik vind het nu moeilijk om als fractie daar echt inhoudelijk iets op te zeggen.

En ik kan daar natuurlijk een mening over hebben, maar ik zit niet helemaal diep in dat plan en alle details om daar nu wat van te zeggen. Daar graag wat meer helderheid over. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Groenewege van Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Dank u wel. Voorzitter, moet de parkeergarage Energiehuis wieberen of niet? Die vraag is door het CDA vandaag op de agenda gezet. Op 11 april 2023 stelde de raad het ontwikkelkader vast voor Wantij-West, het gebied waar we het nu over hebben, waarin verplaatsing van de parkeergarage als nodig en noodzakelijk is beschreven. Wethouder Burggraaf beschreef die noodzaak toen als volgt. Ik citeer uit de commissievergadering. “Eén ding waar u in ieder geval voor kiest in dit ontwikkelplan is zeggen, die parkeergarage daar aan het water, dat is niet de kwaliteit die je wil in het gebied, want daar kan je veel beter het water aansluiten op het Energieplein, zorgen dat voor het Energiehuis er een gebied ontstaat van stadsstrand en activiteiten, sport en spel, et cetera.” En hij voegde daar nog aan toe, “U stelt wel vast, u, de raad nogmaals, dat die parkeergarage in ieder geval weggaat op de plek van het water.” Einde citaat. Maar het is alweer 2 jaar later, de tijd vliegt en de noodzaak van verplaatsing blijkt in twee jaar enorm te zijn afgesleten. Sterker nog, die lijkt opeens totaal verdwenen te zijn. In het nieuwe verhaal lezen we namelijk, ik citeer uit het stuk waar we vandaag over spreken, “Uit de vergelijking met andere referentieprojecten, stadsstranden en havenbaden in andere steden, bleek dat deze oppervlakte ruim voldoende is om een goed groen stadsstrand te realiseren.” Punt. Voorzitter, veel beloven, weinig geven, doet een gek in vreugde leven. Maar wij zijn niet gek en we krabben hierbij toch wel achter ons oor. Want om zo als een blad aan een boom te kunnen draaien, heb je wel eerst een boom nodig. Daar kom ik aan het eind op terug. Ik heb echter ook wat goed nieuws. Op de eerder genoemde datum in 2023 diende de Partij voor de Dieren, wij, een motie in om hoe dan ook geen bovengrondse parkeergarage op het Energieplein neer te zetten, want die omgeving is al guur genoeg zonder parkeergarage. Alle partijen waren tegen dat voorstel, behalve wijzelf natuurlijk. Dat komt weleens vaker voor. Zelfs GroenLinks wilde de optie van een parkeergarage op het Energieplein nog openhouden. 2 stemmen voor, dat waren wij, en 35 stemmen tegen. Maar wie krijgt uiteindelijk zijn zin? Die 2 stemmen, wij, de Partij voor de Dieren, want er komt geen parkeergarage op het Energieplein. En die wilde ik bij deze toch even in onze eigen zak steken. Voorzitter, je moet af en toe je successen vieren. Het wordt daar een stadsstrand in de schaduw van een parkeergarage, naast betonnen trappen die het water ingaan. Het wordt weer typisch hashtag genieten op zijn Dordts. Voorzitter, we hopen wel dat de boompjes kunnen

blijven staan, want die zijn eigenlijk het enige groen daar op dit moment. En we roepen de wethouder op om dat nu toe te zeggen. En anders dienen we daar een motie over in. Verder vragen we ons af of we de woonbestemming niet beter van de landtong af kunnen halen. We overwegen een motie die het college daartoe oproept. Daar hou ik het even bij.

De voorzitter: Heel helder. Dank u wel. Gaan we naar mijnheer Den Hartog van GroenLinks.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Het gaat tot nu toe heel veel over een aantal zaken die belangrijk zijn, maar ik wil ook graag nog wat andere dingen aanstippen. En daar wil ik eerst mee beginnen. Allereerst gezegd, wij zijn voorstander van het plan Wantij-West. In principe positief. Maar we hebben toch nog wel een aantal vragen over onduidelijkheden. Ik veronderstel dat bekend is dat GroenLinks grote waarde hecht aan de vergroening. En dat de vergroening van de landtong kostbaar zou zijn, dat was op voorhand al bekend, dat zei iedereen. Maar ik ben het daar niet mee eens. Want niet de vergroening zelf is duur, maar het opruimen van vervuilende industriële activiteiten is duur. Of het nu gaat om, vroeger benzoëzuur en fenol in De Staart, PFAS door Chemours, nu nog, zware metalen bij De Paddenstoel of nu weer asbest op de landtong, het is het opruimen van schadelijke vervuiling die hoge kosten met zich meebrengt, niet de vergroening zelf. En dat er dan op dit moment geen geld is voor de broodnodige sanering, dat is één ding. Daar vindt GroenLinks ook wat van. Maar dan zou ik wel op zijn minst een doorkijkje willen hebben naar de toekomst van, wat doet het college zodat er in de toekomst wel budget voor is? Wordt er bijvoorbeeld jaarlijks geld opzijgezet, totdat we voldoende budget hebben? Hoelang gaat het dan duren? Of zijn we afhankelijk dan weer van externe financiers? Hoeveel geld is er op die manier nodig? Wat doet het college om dat budget binnen te krijgen? Dat is wel belangrijk voor ons.

De voorzitter: Een interruptie van mijnheer Damen van PvdA.

De heer Damen: Ik zit een beetje met de vraag wat het nut is van die sanering van die asbest die in de grond zit? Wat voor een probleem levert dat op voor de omgeving? En waarom zouden we haast maken met een vreselijk dure sanering daarvan?

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog, GroenLinks.

De heer Den Hartog: Ik ben een beetje verrast door deze vraag. Ik denk dat overal waar mensen wonen of leven of recreëren dat het evident is dat je gezondheidsschade zoveel mogelijk wil beperken en dat je dus dit soort stoffen wil saneren. Voor mij is het in ieder geval een abc'tje.

De heer Damen: Maar die fout maken een heleboel mensen, dat ze dingen heel makkelijk aannemen voor een abc'tje. Als je het niet mogelijk maakt dat je daar gaat graven, is er geen risico op gezondheidsschade. En waarom zou je aan zo'n plek dan nu heel veel geld gaan besteden?

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Voorzitter, het is altijd zo lastig, dat voorspellen lastig is, vooral als het over de toekomst gaat. We weten niet wat er in de toekomst gaat gebeuren. Je kunt nu wel zeggen, als we het niet doen. Dat weten we niet. Ik denk dat als ik even ga zoeken dat ik zo tientallen voorbeelden overal in Nederland kan vinden waar allerlei soorten, bijvoorbeeld asbest, maar ook andere stoffen voor gevaarlijke situaties hebben gezorgd. Lekkerkerk komt zo eventjes naar boven. In De Staart ook. Ik ben echt wel een beetje verrast dat we dit soort ...

Niet je vindt het een abc'tje, het is een abc'tje, dat we dat nog eens over moeten doen. Het is volkomen logisch dat je de gezondheidsschade wil beperken.

De voorzitter: Eventjes, de heer Damen, ik snap dat jullie hier samen over door willen, want het is ook een interessant onderwerp, maar het ligt wel een beetje ver van waar we het vanavond over zouden hebben. Zit er nog een kans in dat jullie elkaar gaan overtuigen? Dan wil ik nog best even ruimte geven.

De heer Damen: Ik kan alleen maar constateren dat we op tal van plekken, waar vervuiling aangetroffen wordt, de boel gewoon inpakken en zorgen dat je er niet bij kunt. Als je dat doet ...

De voorzitter: Is ook een optie. En dan laat ik het verder bij een mening. De heer Den Hartog, gaat u verder.

De heer Den Hartog: Zeker. Het gaat om het beperken van de gezondheidsschade, op welke manier dan ook. Maar dat zijn de kosten. Niet de vergroening zelf. En over vergroening, de volgende stap, de vergroening van de parkeergarage, tot nu toe ben ik een beetje in verwarring. Want ik lees iets, ik hoor iets en ik hoor eigenlijk tegenstrijdige berichten. En daar wil ik graag van de wethouder ook wel wat over horen van, we gaan die verticale wanden maken. Als dat kan, ben ik heel positief daarover. Maar ik hoor ook verhalen dat dat door de constructie niet mogelijk is. En ik wil graag weten, hoe zit dat precies? En als het niet mogelijk is, dan zou ik wel graag willen weten wat een alternatief is. Want er is net ook al even gezegd, er is erg weinig groen in deze wijk. En dat vinden we erg belangrijk. U hoort veel vragen van ons. Wij willen graag een groen Wantij-West. We willen niet een volgende stenen oase. Daar hebben we er al genoeg van. Dan tot slot even de korte dingen over het stadsstrand. Ik vond het wel een goed verhaal net van de heer Burggraaf over zo'n bak maken voor de veiligheid. Maar waar ik nog wel zorgen over heb, is gewoon, mijn zoon gaat ook op elke warme dag daar zwemmen. Ze zoeken de zon op. En als die parkeergarage blijft staan en dat stadsstrand zit in de schaduw, dan denk ik mensen enigszins te kunnen begrijpen als ze buiten, waar het eigenlijk hoort, toch op andere plekken gaan zwemmen. Ik zou daar graag nog wel iets over willen horen. En verder onderschrijf ik de zorgen van de heer Van Dam Timmers over het onderhoud en dergelijke. Daar zitten we er wel over te wikken. Het allerlaatste puntje, maar dat is echt het allerlaatste, er staat ergens iets over walstroom, dat dat beschikbaar is. Dat is mooi. Maar gaan die schepen daar ook gebruik van maken? Is er een mogelijkheid om dat niet alleen beschikbaar te maken, maar domweg te verplichten als je daar aanmeert van, je hebt geen andere keus, je zal en moet die walstroom gebruiken? Daar zouden wij heel erg voor te porren zijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van de heer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. De heer Den Hartog zegt, dat strand is een beetje zonde, want dat komt dan in de schaduw en die parkeergarage staat er nog, et cetera. Dat is volgens mij een prima argument. Het andere is natuurlijk wel dat het bijna 2 miljoen kost voor iets wat je dan aanlegt wat uitkijkt op een parkeergarage.

Dat is natuurlijk ook best wel zonde van je geld, tenzij we daar misschien iets totaal anders van maken. Bijvoorbeeld gewoon een vergroeningsplekje of zo. Ik zit even te zoeken van, waar de heer Den Hartog ... Wat hij daarvan vindt?

De heer Den Hartog: Voorzitter, vergroening zijn wij altijd voor natuurlijk. Een stadsstrand zien we ook prima zitten. Over het algemeen is dat wel gericht op het water. Dan heb je in ieder geval die parkeergarage, waar wij ook niet super enthousiast over zijn, maar die heb je in ieder geval in je rug daar. Ik wil graag kijken van, kan het op een betere manier ingericht worden? Misschien zijn die mogelijkheden er. Er is toch, als je naar de hele kade kijkt, in ieder geval voldoende aantal meters. Natuurlijk moet je met heel veel andere zaken rekening houden. Maar om dan heel specifiek uw vraag te antwoorden, willen wij graag en, en.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Roggekamp van Gewoon Dordt.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, als eerste wil ik zeggen dat we best wel positief staan in dit plan. En dan lees je hem wat verder, en dan moet ik mijnheer Van der Spoel helemaal gelijk geven. Er word je een hele mooie worst voorgehouden en je ziet dingen afbrokkelen en minder worden. En wat je dan ook ziet, is dat je een inhoudsopgave hebt en daar stond bij punt 5 heel mooi de Biesboschhal, maar punt 5 is er niet meer. Behalve in een tabel achteraan. En daar staat, het proces loopt. En dat geeft ons een unheimisch gevoel van, wat wordt ons hier achtergehouden? Waarom staat de Biesboschhal er niet meer in? Andere gedeeltes worden ook gewoon een statusupdate gegeven en hier niet meer. En daar wil ik graag wel een uitspraak van de wethouder van hebben van waarom dat verdwenen is? Als ik dan naar de politieke vragen kijk. Dan het stadsstrand. We horen net ook weer die veiligheid rond het zwemmen. Dat is iets waar we ook continu op gehamerd hebben. En Rijkswaterstaat zegt, het is veilig. Maar Rijkswaterstaat kijkt naar de schepen. En die kijkt niet zozeer naar de zwemmers. In de afgelopen jaren zijn er meerdere keren, ook bij het Vissertje, maar ook hier kinderen een end weggedreven. Ook honden zijn weggedreven, die niet meer terugkwamen. En wij maken ons grote zorgen om de veiligheid. Ook nu van avond weer horend dat heel veel mensen overal vanaf springen, maken we ons best wel zorgen over het zwemmen daar. En ik zou heel graag van de wethouder horen hoe hij dat veilig maakt, op een manier dat we niet over drie jaar hier zitten van, als raad hebben we met iets ingestemd, de reddingsbrigade ligt aan de overkant, maar die hebben toch te vaak moeten ingrijpen. Dan het punt van financieren.

De voorzitter: Voordat u verdergaat, u heeft een interruptie daarop van mevrouw Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Even een vraag aan de heer Roggekamp. Want ik snap ook zijn bezorgdheid over de veiligheid. En dat is natuurlijk ook iets waar we op moeten letten en een stuk verantwoordelijkheid voor moeten nemen. Maar het zou natuurlijk zo kunnen

zijn dat, ook al komt er geen bak en geen zwembad, dat kinderen alsnog ervoor kunnen kiezen om gewoon van die brug te springen. Dat kan er natuurlijk altijd zijn. Daar zit natuurlijk ook een stuk verantwoordelijkheid van ouders en opvoeding.

De wethouders kunnen natuurlijk niet overal op letten. Hoe ziet de heer Roggekamp dat, dat we op de een of andere manier het aantrekkelijk maken om bij het strand te gaan zwemmen en in die bak te gaan zwemmen, zodat ze niet van een brug hoeven te springen?

De voorzitter: De heer Roggekamp.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, in de tijd dat ik jong was, ging ik surfen op de rivier, want toen mocht dat nog. En dan ging je ook buiten de kribben, want dat mocht nog. Het was ook niet altijd veilig. Je ging ook zwemmen in het Wantij. Overigens was toen in het Wantij minder stroming, omdat nu door de grote waterbassins aan het einde stroomt het daar veel harder. En op de rivier mag het niet meer. Daar wordt ook gehandhaafd. En als dit echt te onveilig is om te zwemmen, we hebben net ook al gehoord, het Wantijbad hebben we er ook vlakbij liggen, misschien moet daar een zwemverbod komen dan en moet je alleen in zwembaden zwemmen. Als wij die veiligheid niet kunnen garanderen, dan moet je het misschien niet toelaten.

De voorzitter: Dat is een keuze.

De heer Roggekamp: Dat is een keuze.

De voorzitter: Nog een interruptie, mevrouw Pichel?

Mevrouw Pichel: Maar welke veiligheid garanderen? Want ik bedoel, dat is niet vervelend bedoeld, maar je kunt altijd een plek vinden, bijvoorbeeld bij de Zwijndrechtsebrug, om er gewoon vanaf te springen. Maar er zitten altijd risico's. Ik wil mensen niet op ideeën brengen. Maar er zitten altijd risico's. En ik snap ook wel dat als wij daar iets gaan creëren en het is recreatief moet je er natuurlijk ook voor gaan zorgen dat het gewoon veilig is. Dat ben ik volledig met u eens. Maar er zit natuurlijk ook een beperking in wat we kunnen doen ten aanzien wat mensen of kinderen besluiten om te doen op plekken waar ze eigenlijk niet mogen komen.

De heer Roggekamp: En ik denk, voorzitter, dat hier juist het probleem ligt. Op het moment dat je van de Zwijndrechtsebrug afspringt, als je van een bootje afspringt, dan doe je dingen die niet mogen. En dat weet je vaak al. Op het moment dat wij als gemeente een strand aanleggen, we noemen het een strand, ook al is het een grasveldje, dan pretendeert dat dat je daar kan zwemmen en dat je daar veilig het water in kan. Als wij in de Merwelanden blauwalg in het water hebben, verbieden we daar om te zwemmen, omdat het niet veilig is. We gaan hier dan een strand aanleggen, terwijl je weet, je hebt een behoorlijke stroming. We hebben vanavond ook gehoord die schroeven die zoveel waterstuwing geven. En dan zeggen wij, je kan hier veilig zwemmen, terwijl we eigenlijk nu al weten bij het aanleggen dat er best wel grote veiligheidsrisico's aan zitten. Ik vind dat een heel groot verschil dan ergens te gaan zwemmen waarvan je weet, hier mag het eigenlijk niet of dit is er niet voor aangelegd. Ik zie daar wel een groot verschil in, voorzitter.

De voorzitter: Helder. Gaat u verder met uw termijn.

De heer Roggekamp: Dank u wel, voorzitter. Het volgende punt van de politieke vraag was de financiering. In heel het plan staan regelmatig ook vlonders, loopbruggen, mooie routes langs het water. En daar zijn wij op zich best wel blij mee, ware het niet dat we ook in Dordrecht best wel vaak meldingen zien van een, hoe heet dat, zo'n scootmobiel of een fiets bij of in water, bij dijkjes, bij andere punten. En eigenlijk wil ik van de wethouder horen dat de veiligheid voor dit soort voertuigen voor het gebruik van eigenlijk alle Dordtenaren van die routes meegenomen is in de financiering, want anders ben ik bang dat de financiering niet toereikend is om het ook weer op een veilige manier aan te leggen. Dat zijn mijn vragen alleen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Schalken van Beter voor Dordt.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik heb net al een paar interrupties gedaan, waarbij ik denk ik ook wel weer aangeef hoe wij erin zitten. Een aantal onderdelen van dit plan vinden wij leuk, vinden we positief. En eigenlijk wil ik vooral aansluiten bij de inspraakreactie van de heer Van Ameijden, met betrekking tot het stadsstrand. Is het zo slaapverwekkend, voorzitter?

De voorzitter: Excuseer.

De heer Schalken-den Hartog: Dan ga ik verder. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Schalken, dit is mijn derde vergadering als voorzitter. Ik had eventjes een pauze, maar ik ben weer terug.

De heer Schalken-den Hartog: Gelukkig. En waar ik vooral van schrok, is het feit dat er nu dit plan ligt. We hebben allemaal onze mond vol hier in de raad over participatie. En met de inspraakreactie die er kwam van de heer Van Ameijden, kwamen een aantal echt terechte punten naar boven. En ik heb niet het idee dat die een rol hebben gespeeld in de afweging die nu uiteindelijk gemaakt is met het voorstel wat nu voorligt. Wat ons betreft zitten hier wel echt op dit moment onze zorgen. Het kan wat ons betreft niet zo zijn dat dit plan dadelijk wordt aangenomen en we dan gaan vragen, hoe gaan we het nu in de uitwerking doen? De mensen hadden daar aan de voorkant moeten worden meegenomen in de planvorming, zeker omdat er een aantal terechte zorgen en vragen werden aangegeven. En dat vinden we een belangrijke misser in dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Den Heijer, VVD.

De heer Den Heijer: Voorzitter, dank. Ik weet het nog heel goed toen ik 12 jaar oud was en met mijn grote Eastpaktas achter op de fiets vanuit Stadspolders naar de binnenstad fietste voor mijn eerste schooldag. Toen hadden we wijlen Hilton Weidema. Is een vader van Collin, een klasgenoot van mij op school. Hij leeft helaas niet meer. En die heeft in 2006 gezegd, wat doodzonde, ongelooflijk zonde dat dat stadsstrand niet lukt. En het was de Partij van de Arbeid die dit punt als eerste naar voren heeft gebracht en heeft gezegd, er moet een stadsstrand naar deze stad komen. En het is met veel steun van de gehele gemeenteraad ook in het coalitieakkoord gekomen.

En ik was eerlijk gezegd bang dat het tweede punt wat in het coalitieakkoord staat, namelijk de verplaatsing van de parkeergarage, dat naast het nummertje dat de heer Groenenwege maakte over de parkeergarage, dat het verwijt kwam naar ons van, waarom heb je daar geen gestand aan gedaan? En ik moet zeggen, die druiven zijn erg zuur voor de Dordtse VVD. En we zijn ook zeer benieuwd, en dat gesprek hebben we uiteraard natuurlijk ook gevoerd, waarom die garage niet verplaatst kan worden? Want het is inderdaad een wezenlijk verschil in aanzicht of je dat doet of niet. En tegelijkertijd, als destijds die beloftes zijn gedaan door een ontwikkelaar, welke stappen kunnen wij dan ondernemen naar een ontwikkelaar die dit gedaan hebt? En als het anders gelopen is, dan horen wij graag van het college hoe dat in elkaar steekt. De wind is nu wat gedraaid. De kans om dit nu wel te realiseren, zoveel jaar na dato, die ligt nu voor. En zeker, ook de Dordtse VVD kijkt scherp mee op veiligheid, financiën, inpasbaarheid, ook de participatie die straks gelopen gaat worden, is voor ons heel belangrijk. Tegelijkertijd, de kritiekpunten die wij zelf hebben en ook hier gehoord hebben, wegen voor ons niet zwaar genoeg om het niet met dit plan eens te zijn. Want ongeveer op 10 punten van het plan, van de 18 stuks wat we van plan waren, blijkt een resultaat in zicht te zijn. En iemand die het glas halfvol ziet die zegt, waarom is de rest niet gelukt en waarom ligt de rest nu niet als concreet resultaat voor? Wij kijken er optimistisch naar. En wij zien dit echt als een stap vooruit. En we willen inderdaad, zoals de heer Barone terecht opmerkte, dit ook samen doen. En we zien ook uit naar de resultaten die straks gaan komen. Dan vervolgens vanuit de fractie heb ik een punt in mijn achterzak meegekregen, en dat is ook een punt wat aan de orde is geweest tijdens het bezoek aan het gebied, is het witte appartementencomplex. Dat is in bezit van Trivire. Daar maakte de heer Hartmeijer volgens mij een terecht punt over. En daar wil ik eigenlijk nog een punt aan toevoegen. Want als je kijkt naar wat de uitstraling is van dat pand en hoe wij daar mensen laten wonen die toevallig in een sociale huurwoning wonen, dat betekent niet dat mensen in een veel lelijkere woning hoeven te wonen. En wij zouden graag willen zien dat dat gewoon opgeknapt wordt. Dat het gesprek met Trivire wordt gevoerd of zij, naast de marktpartijen die wel gewoon meedoen in dit plan, ook een bijdrage gaan leveren om dit gebied te verfraaien en ook deze mensen een kans geven om gewoon op een fatsoenlijke manier daar te wonen. En wellicht zou er ook nog iets in eenheden gedaan kunnen worden. Ik ben benieuwd hoe het college daar tegenover staat. En verder gaan we graag het gesprek aan met de rest van de commissieleden en hebben we heel veel interessante punten in de eerste termijn gehoord. Waarvoor dank.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van de heer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. De heer Den Heijer zegt, wij vliegen dit positief aan of optimistisch aan. Wij eigenlijk ook, als je kijkt naar al die andere punten in het plan. Het pijnpunt is natuurlijk dat strand op dit moment. Want zoals de heer Groeneweg aangaf, de ambitie, belofte, hoe je het wil noemen, was dat die parkeergarage verplaatst zou worden. En dan zou dat strand op een wat grotere manier eventueel gerealiseerd kunnen worden. Dat staat natuurlijk nu wel in een ander licht, want die parkeergarage moet blijven staan. Dat kan blijkbaar niet anders.

Moet je dan nog wel diezelfde ambitie voortzetten, ook gezien de kosten die ermee gemoeid zijn, bijna 2 miljoen. Hoe kijkt de heer Den Heijer daartegenaan? Want het is nu

toch een andere situatie. En dan alleen maar gefocust inderdaad op dat strand. We hebben het nu niet over de rest van het plan, want dat deel ik wel.

De heer Den Heijer: Ik ben blij dat de heer Hartmeijer ons die vragen stelt. Kijk, hoe zuur het ook is, als die parkeergarage niet verplaatst kan worden, dan plaatst dat je voor de vraag, ben je nog voor een zwemvoorziening daar, ja of nee? En wij maken in de afweging de keuze om daar voor te zijn, omdat op dit moment daar gezwommen wordt, omdat op dit moment daar op een manier gezwommen wordt waar ook de broeders van de Verenigde Senioren Partij terecht zeggen, dat gaat op een hele onveilige manier. Tegelijkertijd zie ik ook een aantal punten die meegenomen moeten worden in de creatie van een zwemvoorziening daar waar goed rekening mee wordt gehouden. De zon schijnt daar. Ik moet eerlijk zeggen, dat gebeurt. Maar ook om 15.00 uur heeft mijn collega laten zien dat er schaduw is. Op hele hete dagen is het misschien nog een voordeel ook, eerlijk gezegd. Op andere dagen is dat misschien inderdaad een probleem. Dat daar misschien nu geen zand gestort wordt, maakt het een stuk veiliger, veel veiliger. Maakt het voor de moeders thuis ook een stuk leuker dat je hele huis niet vol met zand ligt als de kinderen thuiskomen. Scherp punt. En laat ik zeggen, dat ben ik ook voor een deel. Maar ik maak geen beloftes vanavond. Ze kijkt mee. Maar goed, dat geheel terzijde. Jazeker, er zitten onderdelen in die aandacht verdienen. En dat heeft ook met de inpasbaarheid, veiligheid te maken, met de financiën. En bij de financiën merk ik op dat er heel veel geld bij zit, ook voor medeoverheden, en van de aanpalende commerciële voorziening. En het lijkt me volgens mij meer dan terecht dat daar ook een bijdrage van gevraagd mag worden. En dat gebeurt ook.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was er ook nog een interruptie van de heer Damen van PvdA. En ik ben bang ... Die is er niet meer. Ik wil voorstellen, aangezien we nog maar 2 minuten hebben, dat u dat de volgende keer doet, anders moet u het binnen 2 minuten afronden. Dat zou een beetje zonde zijn. Maar dan kunnen we nog ... En de heer Laban wilde ik inderdaad ook nog vragen voor de volgende keer. Dan beginnen we de volgende keer sowieso met jullie. Maar wel tijd voor nog een interruptie van de heer Van Dam Timmers, CDA, voor de heer Den Heijer.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik hoor mijn collega, de heer Den Heijer, ook over de financiële aspecten. En ik ben blij dat hij dat ook belangrijk vindt. En het klopt inderdaad dat er veel cofinanciering is in de aanleg. Alleen het grote probleem wat wij in onze stad hebben, is dat we heel veel dingen wel kunnen aanleggen, maar dat vervolgens we in de problemen komen. En dit zijn best wel hele dure realisaties. En die vragen ook, zeker bij intensief gebruik, om veel onderhoud. En ik vraag me dan toch af wat u van de gekozen financieringssystematiek vindt, waarin er eigenlijk wordt gerekend op de inkomsten uit de riviercruises?

De heer Den Heijer: Daarmee is op dat aspect een dekking dan, als ik u goed beluister.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, als ik mag, dat strookt alleen niet met wat we in de Perspectiefnota hebben aangenomen, dat we die middelen gebruiken om andere tekorten op te vangen, omdat we daarin juist bezuinigingen niet hebben genomen.

De heer Den Heijer: Volgens mij lopen hier twee dingen even door elkaar. Dat is de begrotingssystematiek. Ik stel vast dat in de Perspectiefnota de begroting sluitend is.

Daar zie ik op dit moment voor dit dekkingsvoorstel dan geen probleem. Als u daar namens het CDA anders naar kijkt, dan moeten we daar volgens mij even samen gesprekken over voeren. En verder is inderdaad het onderhoudsvraagstuk een hele grote stapel in Dordrecht, waar we ook bij de Perspectiefnota met elkaar over gesproken hebben en keuzes in hebben gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het 23.00 uur precies. Soms maken we iets langer nog een eerste termijn even af, zodat we de volgende keer bij de wethouderstermijn kunnen beginnen. Maar aangezien de vergaderavond die velen van jullie hebben gehad, en waaronder ikzelf ook, wil ik toch voorstellen om het hier af te kappen en de volgende keer gewoon verder te gaan. Ik zie instemmend geknik. Dat is fijn. Dan bedankt commissieleden voor de goede eerste termijn. Bedankt publiek voor het meeluisteren. En bedankt wethouder en de ambtenaren voor het geconcentreerd luisteren. En de volgende keer zijn jullie lang en breed aan de beurt. Fijne avond.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14 oktober 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

N. Mol